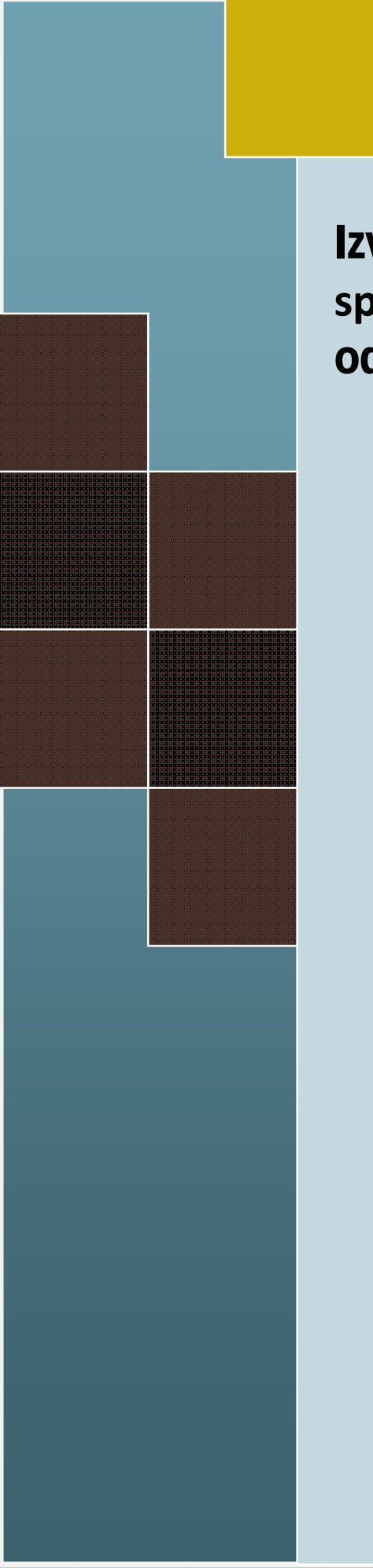
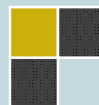

Izveštaj o radu Uprave za sprečavanje pranja novca za period od 1.1.2016. do 31.12.2016. godine

U Beogradu 27. marta 2017. godine
Uprava za sprečavanje pranja novca
Masarikova 2, 11000 Beograd

SADRŽAJ

SADRŽAJ.....	2
UNAPREĐENJE SISTEMA ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA NA STRATEŠKOM NIVOU.....	3
Stalna koordinaciona grupa za nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma.....	3
RAZVOJ SISTEMA NA ZAKONODAVNOM NIVOU.....	3
Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma.....	3
Nacrt Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.....	4
FINANSIJSKO-INFORMACIONI POSLOVI U 2016. GODINI	5
SARADNJA SA DRUGIM DRŽAVNIM ORGANIMA U REPUBLICI SRBIJI.....	6
Ministarstvo unutrašnjih poslova.....	7
Bezbednosno-informativna agencija.....	8
Vojno-bezbednosna agencija.....	8
Poreska uprava.....	8
Agencija za borbu protiv korupcije.....	9
Narodna banka Srbije	9
SARADNJA SA STRANIM FINANSIJSKOORBAVEŠTAJNIM SLUŽBAMA.....	9
ANALIZA SUMNJIIVIH IZVEŠTAJA.....	9
STRATEŠKE ANALIZE I DRUGA ISTRAŽIVANJA	11
TIPOLOGIJE, TRENDOW I TEHNIKE PRANJA NOVCA, I USMERAVANJE NA BUDUĆE AKTIVNOSTI	11
FINANSIRANJE TERORIZMA	13
STUDIJA SLUČAJA ZA FINANSIRANJE TERORIZMA.....	13
TRENDOW, IZAZOW I ZAPAŽANJA	14
NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA KOD RAČUNOVOĐA I REVIZORA	16
POSREDAN NADZOR U 2016. GODINI	17
NEPOSREDAN NADZOR.....	19
ODLUKE SUDA	20
AKTIVNOSTI U PROCESU PREGOVORA SA EVROPSKOM UNIJOM.....	24
Pregovaračko poglavlje 4 – slobodno kretanje kapitala.....	24
Pregovaračko poglavlje 24 - pravda, sloboda i bezbednost	25
Pregovaračko poglavlje 31 – Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika	25
MEĐUNARODNA SARADNJA	27
Aktivnosti u okviru Komiteta Manival Saveta Evrope.....	27
Aktivnosti u okviru FATF.....	29
Aktivnosti u okviru Egmont grupe	29
Sporazumi o saradnji.....	30
Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS).....	31
Saradnja sa organima drugih država	31
PROJEKTI.....	32
Unapređenje kvaliteta i efikasnosti prijavljivanja sumnjivih transakcija i kapaciteta Uprave za sprečavanje pranja novca.....	32
Drugi projekti.....	33
Ljudski RESURSI I OBUKA.....	33
RAZVOJ INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA	36
MATERIJALNO - FINANSIJSKI POSLOVI	37
IZAZOW I PREPREKE U OSTVARIVANJU PLANOWA.....	39

UNAPREĐENJE SISTEMA ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA NA STRATEŠKOM NIVOU

Stalna koordinaciona grupa za nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma

Po usvajanju Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma i pratećeg Akcionog plana 31. decembra 2014. godine, Vlada Republike Srbije je 23. aprila 2015. godine odlukom obrazovala Stalnu koordinacionu grupu za nadzor nad sprovođenjem Nacionalne strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: SKG). Strategija se odnosi na period 2015 – 2019. Članovi SKG su predstavnici državnih organa koji imaju ulogu u primeni Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Zakon). U radu SKG učestvuje 30 članova iz 19 državnih organa. Aktivnosti iz Akcionog plana uz Nacionalnu strategiju uglavnom se podudaraju sa aktivnostima koje se preduzimaju u okviru različitih drugih bitnih politika i dokumenata koje se odnose na pregovore u okviru pregovaračkih poglavlja 24, 4, 31, 23 i 29.

U 2016. godini, Uprava je obavljala administrativno-tehničke poslove za potrebe SKG. Uprava je analizirala i pripremala materijale za sastanke SKG, vodila evidenciju o sprovođenju aktivnosti iz Akcionog plana na osnovu podataka koje je pribavljala od članova SKG, dostavljala pozive na sastanke i sačinjavala različite izveštaje, zapisnike i analize.

U toku 2016. godine SKG je održala četiri sastanka SKG, i to 25. januara 2016, 25. februara 2016, 6. aprila 2016. i 16. juna 2016. godine. Najvažnije teme o kojima je SKG raspravljala bile su se procesa evaluacije od strane komiteta Manival Saveta Evrope i teksta izveštaja Manivala i transpozicije relevantnih pravnih tekovina Evropske unije, pre svega Četvrte direktive. SKG je 25. januara 2016. godine na svom 5. sastanku usvojila Izveštaj o radu SKG koji je upućen Vladi radi informisanja članova Vlade. Takođe, SKG je izvršila analizu primedaba iz izveštaja Manivala, koji je usvojen 13. aprila 2016, i relevantne izvode sa najbitnijim nalazima dostavila dotičnim organima.

S obzirom na to da je u izveštaju Manivala ocenjeno da SKG nije dovoljno delotvorna, po usvajanju izveštaja preduzete su radnje radi osnivanja novog tela koje ne bi bilo zaduženo samo za praćenje sprovođenja nacionalne strategije nego i za koordinaciju čitavog sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, u skladu sa preporukama Manivala.

RAZVOJ SISTEMA NA ZAKONODAVNOM NIVOU

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma

Zakon o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma („Službeni glasnik RS”, broj 29/15) je donet 20. marta 2015. godine. Osnovni cilj donošenja ovog zakona je unapređenje borbe protiv terorizma ustanovljavanjem sistema preventivnih i represivnih mera protiv finansiranja terorizma kao prethodne neophodne faze u vršenju terorističkih akata. Naime, Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: SB UN) je doneo niz rezolucija kojima se propisuje primena represivnih mera protiv terorista, terorističkih organizacija i njihovih finansijera. Jedna od mera odnosi se na sprečavanje

korišćenja imovine i sredstava terorista i njihovih finansijera i države su u obavezi da donesu propise kojima se reguliše ograničavanje raspolaganja imovinom i sredstvima koji se nalaze na teritoriji tih država.

Donošenjem ovog zakona se ispunjavaju odredabe Glave VII Povelje Ujedinjenih nacija, koja propisuje da su države članice UN u obavezi da preduzimaju mere na sprovođenju rezolucija koje u okviru svojih ovlašćenja donosi SB UN. Rezolucije kojima se propisuju mere za sprečavanje finansiranja terorizma i terorizma uopšte su: Rezolucija 1267 iz 1999. godine koja sadrži listu lica označenih od strane SB UN prema kojima se primenjuju navedene mere (kao i prateće rezolucije 1988, 1989 i 2253), Rezolucija 1373 iz 2001. godine koja predviđa označavanje lica na predlog nacionalnih država i jurisdikcija. Zakon je usaglašen sa preporukama FATF koje su u februaru 2012. godine izmenjene i dopunjene, a njegove odredbe su usklađene sa Preporukom broj 6.

Republika Srbija je u periodu decembar 2014 – april 2016. godine bila predmet petog kruga evaluacije u pogledu radnji i mera koje preduzima u cilju borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma, a koju vrši Komitet Manival Saveta Evrope. Evaluacija je usmerena na sagledavanje tehničke usklađenosti sa međunarodnim standardima za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (FATF standardi), ali i procenu delotvornosti celokupnog sistema. Na plenarnom zasedanju Komiteta Manival, održanom u aprilu 2016. godine u Strazburu, usvojen je Izveštaj o evaluaciji Republike Srbije. Analizirani su komentari, ocene i preporuke iz izveštaja, koje su unete u nacrt zakona.

Izmene i dopune Zakona se vrše u skladu sa Izveštajem Komiteta Manival, gde su u prvom redu identifikovane manjkavosti u sprovođenju odredaba zakona. Pre svega, postupak označavanja lica od strane Vlade, a na predlog Ministarstva spoljnih poslova se pokazao kao veoma spor i u suprotnosti sa načelom hitnosti koje je po međunarodnim standardima u ovoj oblasti potrebno implementirati. Naime, za donošenje rešenja Vlade potrebno je izvršiti transkripciju imena sa liste UN u ćirilčko pismo, a kako se liste UN veoma često menjaju, dolazi do konstantnog kašnjenja u implementaciji lista u domaći pravni sistem.

Nacrt zakona je preveden na engleski jezik i zajedno sa tabelom usklađenosti sa propisima Evropske unije, je preko Kancelarije za evropske integracije poslat relevantnim telima Evropske komisije radi analize i davanja eventualnih sugestija.

Nacrt Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma

Uprava je u toku 2016. godine intenzivno radila na izradi Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Važeći Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma je na sistematski način regulisao oblast borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma kao celinu. Zakonodavac je razmatrao mogućnost donošenja izmena i dopuna postojećeg zakona, ali kako su se tokom rada na ovom zakonu prilike značajno promenile, u tom smeru su se kretale i izmene postojećih odredaba. U toku rada na zakonu, intervenisano je u više od polovine članova zakona, odnosno u više od 50 procenata članova zakona su unošene izmene i dopune. Na osnovu jedinstvenih metodoloških pravila za izradu propisa, to je uslov za donošenje novog zakona.

Pre izrade Nacrta, radna verzija teksta nacrta je stavljena na sajt Uprave i pozvana su lica iz finansijskog i nefinansijskog sektora da daju svoje primedbe i sugestije na tekst. Prihvatljivi

predlozi su ušli u trenutnu verziju teksta. Relevantni organi Evropske komisije su izvršili analizu Nacrta zakona i dali svoje mišljenje sa komentarima i sugestijama.

Predviđenim izmenama postojeća zakonska rešenja bi se uskladila sa novim standardima u ovoj oblasti – 40 preporuka FATF (*Financial Action Task Force*). Takođe, pored navedenih preporuka, međunarodni pravni standardi kojima se radna grupa rukovodi prilikom najnovijih izmena i dopuna Zakona jeste Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, o izmenama Uredbe (EU) broj 648/2012 Evropskog parlamenta i Saveta, i prestanku važenja Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta i Direktive Komisije 2006/70/EZ, poznata i kao „Četvrta direktiva“.

Prvobitno je donošenje ovog zakona bilo planirano u 2015. godini. Nakon što je Republika Srbija ušla u peti krug evaluacije sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, odlučeno je da se sačeka završetak evaluacije i usvajanje Izveštaja Komiteta Manival o evaluaciji Republike Srbije, kako bi se komentari, ocene i preporuke iz izveštaja iskoristili za izmene u tekstu nacrta, što je rađeno u periodu od jula do septembra 2016. godine.

Nakon internih konsultacija u okviru Ministarstva finansija, Nacrt zakona je u novembru 2016. godine upućen nadležnim državnim organima radi davanja mišljenja. Analizirane su dostavljene primedbe i izrađena je finalna verzija nacrta, u kojoj su implementirane prihvaćene primedbe. U ranijoj fazi izrade ovog nacrta, radna verzija nacrta, zajedno sa tabelom usklađenosti sa propisima Evropske unije, je preko Kancelarije za evropske integracije poslata relevantnim telima Evropske komisije radi analize i davanja eventualnih sugestija. Nakon dobijanja povratne informacije od Evropske komisije, nacrt zakona je izmenjen u skladu sa datim sugestijama, i kao takav upućen nadležnim državnim organima radi davanja mišljenja. U mišljenju Kancelarije za evropske informacije je konstatovano da je, imajući u vidu značaj predmetnog zakona za proces usklađivanja sa propisima Evropske unije, kao i na obim promena u odnosu na radnu verziju koja je poslata Evropskoj komisiji, *potrebno razmotriti dostavljanje ovog nacrta na dodatne konsultacije Evropskoj komisiji*.

FINANSIJSKO-INFORMACIONI POSLOVI U 2016. GODINI

Finansijsko-informacioni poslovi u Upravi vrše se u Odeljenju za saradnju sa drugim državnim organima i Odeljenju za analitiku i finansijsko-informacione poslove.

U toku 2016. godine, u Upravi je postupano po ukupno 1.154 predmeta: 951 novih analitičkih predmeta na inicijativu drugih državnih organa, nadzornih organa, zahteva stranih finansijskoobaveštajnih službi i na osnovu analize sumnjivih i gotovinskih izveštaja obveznika, i 203 predmeta koji su otvoreni prethodnih godina (nove informacije i podaci za lica koja su već bila predmet rada u Upravi).

Najveći broj zahteva za dostavu podataka upućenih od državnih organa odnosio se na sumnju da su izvršena sledeća prethodna krivična dela: poreska utaja, zloupotreba ovlašćenja u privredi, zloupotreba odgovornog lica, nedozvoljen prelazak preko državne granice i trgovina ljudima, neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, razne vrste prevara, terorizam i finansiranje terorizma.

Kod najvećeg broja predmeta sumnja se u ekonomsku opravdanost izvršenja transakcija, poreklo sredstava koja se uplaćuju na račune, fiktivan promet roba i usluga, simulovane pravne poslove.

Veliki broj predmeta je analiziran zbog sumnje u simulovane poslovne odnose tj. prenose novca po fiktivnim osnovama. Često se radi o uplatama gotovine nepoznatog porekla koje fizička lica vrše na račune pravnih lica, koje zatim prate prenosi novca između dva ili više često povezanih pravnih lica. Krajnji cilj ovakvih poslovnih odnosa je unos gotovine sumnjivog porekla u legalne novčane tokove. Primera radi, u prethodnoj godini uočeno je da se često od strane obveznika ka sumnjive aktivnosti prijavljuju značajne uplate pozajmica osnivača za likvidnost u korist pravnih lica registrovanih za građevinsku delatnost.

Veliki broj zahteva državnih organa upućenih Upravi odnosio se i na zloupotrebe položaja odgovornih lica u preduzećima od strane direktora i izvlačenje sredstava iz preduzeća. Tako pribavljena sredstva se najčešće koriste za lične potrebe fizičkih lica.

Zbog aktuelne migrantske krize u svetu i kretanja migranata u značajnom broju kroz Republiku Srbiju, velika pažnja se posvećuje i praćenju transakcija koje ta lica vrše prelazeći našu teritoriju. Naime, zbog opasnosti od mogućih terorističkih aktivnosti i finansiranja istih, kao i krijumčarenja ljudi i trgovine ljudima, sa posebnom pažnjom i hitnoću analiziraju se transakcije lica koja se dovode u vezu sa tzv. kritičnim područjima.

SARADNJA SA DRUGIM DRŽAVNIM ORGANIMA U REPUBLICI SRBIJI

Tužilaštva

Nadležna tužilaštva su u toku 2016. godine Upravi uputila 40 zahteva.

Tužilaštvo	Broj zahteva
Tužilaštvo za organizovani kriminal	9
Viša tužilaštva	28
Osnovna tužilaštva	3

Obrazloženje sumnje u pranje novca najčešće se vezuje za krivična dela zloupotrebe službenog položaja, prevarne radnje, zloupotrebe prilikom privatizacije, nenamensko trošenje sredstava, pronevere, trgovinu ljudima, trgovinu narkoticima, falsifikovanje, sve oblike organizovanog kriminala i drugo.

Uprava svoje predmete prosleđuje nadležnim tužilaštvima shodno potpisanom Sporazumu sa Republičkim javnim tužilaštvom od 22. januara 2014. godine. U toku 2016. godine Uprava je prosledila ukupno 44 informacije nadležnim tužilaštvima.

Tužilaštvo	Broj prosleđenih informacija
Tužilaštvo za organizovani kriminal	15
Viša tužilaštva	28
Republičko javno tužilaštvo	1

Najveći broj analiza i informacija o sumnji u aktivnosti koje ukazuju na pranje novca ili finansiranje terorizma prosleđen je Višem javnom tužilaštvu u Beogradu, ukupno 16 informacija.

Regionalna raspoređenost prosleđenih informacija po tužilaštvima prikazana je u tabeli i grafiku koji sledi.

Više javno tužilaštvo	Broj prosleđenih informacija
Beograd	16
Novi Sad	2
Novi Pazar	3
Sremska Mitrovica	4
Pančevo	1
Kraljevo	1
Subotica	1

U najvećem broju slučajeva informacije su tužilaštvima prosleđene zbog sumnje u simulovane pravne poslove, korupciju, trgovinu narkoticima, trgovinu ljudima, falsifikovanje poslovne dokumentacije, razne vrste prevara i veze sa već poznatim kriminalnim grupama u Republici Srbiji.

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Ministarstvo unutrašnjih poslova je u 2016. godini Upravi uputilo 474 zahteva. Od ukupnog broja zahteva Ministarstva unutrašnjih poslova, od strane Uprave kriminalističke policije upućeno je ukupno 96 zahteva. Na zahtev državnih organa pored provera iz raspoloživih baza Uprave (baze gotovinskih i sumnjivih transakcija), prikupljani su podaci o prometima po računima (u proseku za period od 8 godina), prenosu novca putem agenata za prenos novca i podaci iz inostranstva od drugih finansijskoobaveštajnih službi preko EGMONT grupe.

Policijske uprave su Upravi direktno uputile 30 zahtev. U predmetima gde su razmenjivani podaci sa policijskim upravama, provere su vršene najčešće zbog sumnje u zloupotrebu ovlašćenja u privredi, poresku utaju, prevare i simulovane pravne poslove.

Jedan broj zahteva koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova uputilo Upravi, u vezi je sa radom radnih grupa i odnosio se na predmete gde je bilo potrebno veoma hitno izvršiti provere za veliki broj povezanih fizičkih i pravnih lica i analizirati promete po njihovim računima otvorenim u svim poslovnim bankama na teritoriji Republike Srbije (trenutno je 29 banaka). Zbog hitnosti i ozbiljnosti predmeta podatke je bilo potrebno obraditi u veoma kratkom periodu (najčešće 48 sati). Naime, u toku 2016. godine Upravi je od strane Ministarstva unutrašnjih poslova bilo upućeno 15 zahteva u kojima je tražena hitna analiza. Ovi zahtevi su se uglavnom odnosili na sumnju u koruptivna krivična dela i pranje novca.

Jedinica za finansijske istrage Ministarstva unutrašnjih poslova je u toku 2016. godine Upravi uputila ukupno 348 zahteva u kojima je po zahtevu u proseku tražena provera za 15 fizičkih lica. Najveći broj zahteva upućen je zbog sumnje u pranje novca koje se dovodi u

vezu sa prethodnim krivičnim delima kao što su: prevara, poreska utaja, proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, zloupotreba položaja odgovornog lica i trgovina ljudima.

U toku analize sumnjivih transakcija koje su prijavljene od strane obveznika, Uprava je Ministarstvu unutrašnjih poslova uputila 115 zahteva u kojima su im dostavljani podaci ali u isto vreme i tražene informacije o krivičnim delima, vezama sa kriminalnim grupama u Republici Srbiji i svim drugim operativnim podacima sa kojima raspolažu. Aktivnosti lica koja su bila predmet analize ukazivala su na sumnju u legalno poreklo sredstava, trgovinu narkoticima, prevarne radnje, zloupotrebe položaja odgovornih lica, trgovinu ljudima, finansiranje terorizma, manipulacije hartijama od vrednosti i drugo.

Bezbednosno-informativna agencija

U toku 2016. godine Bezbednosno-informativna agencija je Upravi uputila ukupno 55 zahteva gde je bilo potrebno pored raspoloživih baza proveriti i promete po računima, najčešće za period od 2 godine. Najveći broj razmenjenih informacija odnosio se na sumnju u trgovinu narkoticima, trgovinu ljudima, finansiranje terorizma, vezu sa kriminalnim organizacijama, transfere novca sumnjivog porekla na račune u Republici Srbiji i falsifikovanje identifikacionih dokumenata od strane fizičkih lica.

Takođe, nakon izvršenih analiza sumnjivih transakcija Uprava je Bezbednosno-informativnoj agenciji na dalju nadležnost prosledila ukupno 86 informacija, sa zahtevom da nas obaveste o rezultatima izvršenih provera. Najčešće se radilo o stranim državljanima koji poseduju račune ili vrše transakcije u poslovnim bankama u Srbiji, a za čije se aktivnosti može sumnjati da su vezana za trgovinu ljudima, narkoticima, prevare i finansiranje terorizma.

Usled velike migrantske krize, učestale su i prijave sumnjivih transakcija od strane agenata za prenos novca. Sve takve transakcije su zbog sumnje u finansiranje terorizma ili trgovinu ljudima prosledene Bezbednosno-informativnoj agenciji.

Vojno-bezbednosna agencija

Vojno-bezbednosna agencija je u toku 2016. godine Upravi uputila 4 zahteva zbog sumnje u nezakonitu trgovinu oružjem, korupciju i finansiranje terorizma.

Takođe, Uprava je na svoju inicijativu, a u svrhu dodatnih provera, Vojno-bezbednosnoj agenciji prosledila 14 dopisa. U konkretnim slučajevima se radilo o aktivnostima kod kojih se sumnja da sredstva potiču iz nelegalne trgovine oružjem.

Poreska uprava

U 2016. godini Poreska uprava je Upravi uputila 18 zahteva za dostavu podataka, dok je Uprava uputila 92 zahteva Poreskoj upravi radi provera iz njihove nadležnosti. Zahtevi Uprave najčešće su se odnosili na sumnju da se vrše simulovani pravni poslovi sa ciljem izvlačenja gotovine sa računa pravnih lica, a u cilju izbegavanja plaćanja poreskih obaveza. Jedan deo zahteva Uprave odnosio se i na povraćaje pozajmica osnivača za likvidnost za koje se sumnja da nisu bile ni izvršene.

Agencija za borbu protiv korupcije

Koruptivna krivična dela su prema Nacionalnoj proceni rizika okarakterisana kao visokorizična dela za pranje novca. Agencija za borbu protiv korupcije je u toku 2016. godine Upravi uputila 14 zahteva koji su se odnosili na sumnju u nesrazmeru primanja i imovine funkcionera i povezanih lica koja je prijavljena Agenciji, kao i u poreklo sredstava kojima se finansiraju političke partije.

Narodna banka Srbije

Narodna banka Srbije je u toku 2016. godine u skladu sa tačkom 6. Sporazuma o saradnji u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, zaključenim između NBS i Uprave, Upravi uputila 14 zahteva za proveru podataka koji su se odnosili na prijavljene transakcije obveznika (broj i kvalitet prijavljenih sumnjivih i gotovinskih transakcija).

SARADNJA SA STRANIM FINANSIJSKOOLAVEŠTAJNIM SLUŽBAMA

U toku 2016. godine Uprava je odgovorila na 110 zahteva stranih finansijskoobaveštajnih službi. Zahtevi su se uglavnom odnosili na državljane Republike Srbije sa računima u inostranstvu za koje se sumnja u vezu sa kriminalnim grupama ili kriminalnim aktivnostima, kao i na strane državljane koji imaju račune u poslovnim bankama u Srbiji ili su učesnici u kriminalnim aktivnostima u Srbiji.

U istom periodu Upravi je od strane finansijskoobaveštajnih službi drugih zemalja dostavljeno 20 spontanij informacija koje se najčešće odnose na sumnjive aktivnosti fizičkih ili pravnih lica iz Republike Srbije, a koja poseduju otvorene račune kod banaka u inostranstvu. Kao spontane dostavljene su i informacije o pravnim licima iz inostranstva koje kod banaka u Srbiji imaju otvorene račune za koje se sumnja da služe za prikrivanje nelegalno stečenih sredstava u inostranstvu.

Uprava je, u toku rada po analitičkim predmetima, stranim finansijskoobaveštajnim službama uputila ukupno 133 zahteva. Zahtevi su se najvećim delom odnosili na nerezidente koji imaju račune ili poslovne aktivnosti u Srbiji, a zbog sumnje u poreklo sredstava ili poslovne aktivnosti istih. Takođe, deo zahteva upućen je stranim finansijskoobaveštajnim službama u cilju identifikovanja imovine domaćih lica u inostranstvu.

Pregled finansijskoobaveštajnih službi sa kojima je razmenjeno najviše informacija u 2016. godini je prikazan u sledećoj tabeli

	Zahtevi stranih FOS	Zahtevi Uprave
SAD	13	2
Bosna i Hercegovina	10	7
Crna Gora	10	7
Kipar	3	16
Mađarska	13	9

ANALIZA SUMNJIIVIH IZVEŠTAJA

U toku 2016. godine obveznici su Upravi prijavili ukupno 2.505 sumnjivih izveštaja. Pregled prijavljenih sumnjivih izveštaja po obveznicima prikazan je u sledećoj tabeli:

Obveznici	Broj prijavljenih sumnjivih izveštaja
Banke	661
Agenti za prenos novca	1.793
Brokersko dilerska društva	2
Računovođe	2
Revizori	7
Menjači	2
Lica koja se bave poštanskim saobraćajem	20
Osiguravajuća društva	16
Lizing	1
Advokati	1

Kao što se iz gore priloženog grafičkog prikaza može videti, najveći broj sumnjivih transakcija u 2016. godini prijavili su agenti za prenos novca i banke.

Sveobuhvatna obrazloženja da se u prijavljenim transakcijama radi o sumnji u pranje novca ili finansiranje terorizma dostavljaju banke koje pored objašnjenja sumnje za konkretnu transakciju dostavljaju i opširne informacije o aktivnostima prijavljenih lica koje su prethodile samoj prijavi. Od ukupno prijavljenih sumnjivih izveštaja od strane banaka (661 izveštaj) 163 izveštaja je ostalo u Upravi na praćenju, dok su ostale prosleđene nadležnim državnim organima na dalje postupanje.

Svi izveštaji koje su agenati za prenos novca prijavili Upravi kao sumnjive (1.793 izveštaja) prosleđeni su drugim državnim organima na dalje postupanje.

Učesnici u transakcijama koje su u Upravi ostale na praćenju, tj. gde nema dovoljno podataka koji potkrepljuju sumnju u pranje novca ili finansiranje terorizma, i dalje se prate i nakon prijavljenih novih gotovinskih ili sumnjivih transakcija, ponovo analiziraju i procenjuju.

Aktivnosti koje su najčešće od strane obveznika prijavljivane kao sumnjive su: poreska utaja, unos novca nepoznatog porekla u finansijski sistem Republike Srbije, falsifikovanje ličnih identifikacionih dokumenata, zloupotrebe položaja odgovornih lica u pravnim licima, sumnjive kupovine pravnih lica, sumnjiva upotreba odobrenih kredita od strane fizičkih lica, finansiranje terorizma kroz humanitarne organizacije i drugo.

Kao i prethodnih godina poreska utaja je i dalje najzastupljenije krivično delo koje je od strane obveznika prepoznato u prijavljenim sumnjivim transakcijama. Najčešće se radi o simulovanim pravnim poslovima koje za cilj imaju izvlačenje gotovine sa računa pravnih lica ili transakcije kod kojih se sumnja u poreklo sredstava, kao što su uplate pozajmica za koje se na osnovu dodatnih analiza može zaključiti da ne potiču od legalog poslovanja fizičkog lica koje iste uplaćuje.

Veliki broj transakcija odnosi se i na različite vrste prevara (falsifikovanje dokumentacije, falsifikovanje ličnih isprava, zloupotrebe platnih kartica).

Trgovina robe na crno i dalje je veoma „aktuelna“ u Republici Srbiji. Lica uvoze i prodaju robu za gotovinu, bez evidentiranja u poslovnim knjigama, a plaćanja za uvezenu robu se vrše alternativnim načinima izbegavajući bankarski sektor (npr. koristeći agente za prenos novca). Roba koja se prodaje na crno se plaća dobavljačima i kao pomoć porodici.

Primećene su i učestale poslovne aktivnosti humanitarnih organizacija sa sedištem u područjima koja su procenjena kao rizična za finansiranje terorizma u Republici Srbiji. Postoji sumnja da se navedene organizacije zloupotrebljavaju u svrhu finansiranja i obuke potencijalnih terorista.

Tokom analize sumnjivih transakcija uočena je tendencija da nerezidenti koji nemaju poslovnu aktivnost u Republici Srbiji u sve većem broju otvaraju račune u poslovnim bankama u Srbiji. Po navedenim računima se iz inostranstva po različitim osnovama transferišu značajna novčana sredstva bez jasnog dokaza o poreklu i krajnje namene istih.

Zbog sumnje u finansiranje terorizma banke su u 2016. godini Upravi prijavile jednu transakciju.

Što se prijava sumnjivih transakcija od strane agenata za prenos novca tiče, one se uglavnom odnose na lica, strane državljane, koji potiču iz rizičnih područja za finansiranje terorizma (Sirija, Saudijska Arabija, Pakistan, Avranistan i dr.). Transakcije koje se obavljaju preko agenata za prenos novca se vrše u malim pojedinačnim iznosima i kod istih mogu se uočiti pojedina lica koja vrše uslužno polaganje ili podizanje gotovine za više lica.

Važno je napomenuti da je korišćenje usluga agenata za prenos novca od strane državljana Republike Srbije, u poslednjih nekoliko meseci, u značajnom porastu. Najčešće se radi o primanju sredstava od rođaka koji rade u inostranstvu. Usluge agenata za prenos novca mogu se zloupotrebiti i u svrhu plaćanja robe od strane vlasnika nekih pravnih lica. Ovakve transakcije za posledicu imaju poresku utaju i pranje novca.

STRATEŠKE ANALIZE I DRUGA ISTRAŽIVANJA

Pored rada na konkretnim predmetima u 2016. Godini, vršene su sledeća istraživanja i strateške analize:

- Analiza kriptovalute Bitcoin;
- Organizovani kriminal i pranje novca;
- Ažuriranje analize finansiranja terorizma;
- Analiza elektronskog bankarstva;
- Zloupotreba verskih organizacija u cilju pranja novca i finansiranja terorizma;
- Analiza rizika od pranja novca kroz zlato u Srbiji;
- Analiza izveštaja međunarodnog instituta GFI (*Global Financial Integrity*) u pogledu vrednovanja metodologije i stvarnog stanja statističkih podataka u vezi sa spoljnotrgovinskim prometom Republike Srbije i sveta sa ciljem da se realno proceni izveštaj GFI oko peocene i iznetih podataka za nelegalan finansijski odliv novca iz Republike Srbije za period 2004-2013.

TIPOLOGIJE, TRENDOWI I TEHNIKE PRANJA NOVCA, I USMERAVANJE NA BUDUĆE AKTIVNOSTI

Uprava je u toku svog rada uočila sledeće tipologije, tehnike i instrumente, načina pranja novca:

- Gotovinske pozajmice fizičkim licima ili pravnim licima nepoznatog ili sumnjivog porekla, koje se dalje koriste za poslovanje ili dalje raslojavanje do konačne integracije u neku vrstu imovine;
- Sukcesivno i „usitnjeno“ polaganje gotovine u finansijski sistem nepoznatog porekla na vlastite račune građana ili trećih lica (tzv. „paravan lica“) sa ciljem raslojavanja ili integrisanja tako ubačene gotovine radi sticanja poslovne aktive (polise osiguranja, hartije od od vrednosti, nepokretnosti, lizing poslovi i ostalo);
- Generisanje (integracija) gotovine sumnjivog i nepoznatog porekla putem depozitnih računa, namenskih i štednih računa;
- Ubacivanje novca sumnjivog porekla u finansijski sistem putem simulovanih i fiktivnih poslova kombinujući legalno poslujuća privredna društva i fiktivna (tzv.fantomaska) privredna društva pri čemu se skoro uvek ne zna stvarni vlasnik kao i prava svrha poslovanja;
- Ubacivanje novca nepoznatog i sumnjivog porekla u legalne tokove iz inostranstva preko „*Shell company*“- kompanija za koje je teško saznati stvarne vlasnike ili svrhu poslovanja kao i poslovne pokazatelje. Obično se takve firme osnivaju u „*off shore*“ zemljama. Tako netransparentan novac obično dolazi u vidu zajmova, dividendi, kredita, osnivačkih uloga ili kupovine udela, avansa za poslovanje, usluga ili u poslovima sa nerezidentnim računima građana.
- U obrnutom smislu – iznos prljavog novca ili neoporezovanog dela kapitala privrednih društava van zemlje, najčešće se iznosi na račune „*off shore*“ kompanija u vidu nastalih fiktivnih obaveza i usluga (prethodno ubačen novac u finansijski sistem obično strukturnim i usitnjenim polaganjima, zajmovima, osnivačkim ulozima i depozitima). U ovom lancu se koriste kombinacije tokova novca preko fizičkih i pravnih lica sa legalnim i fiktivnim poslovanjem.
- Jedan od bitnih načina tokova prljavog novca je i spoljnotrgovinsko poslovanje preko uvećanih i umanjениh faktura. U ovakvim slučajevima se obično kao posrednici u trgovanju između stvarnih dobavljača i kupaca pojavljuju „*off shore*“ kompanije čija je uloga prikazivanja „*ne fer*“ trgovanja i time pogodnog načina odliva i priliva stečenog kapitala.
- Složene su radnje kada je reč o pranju novca gde je u pitanju kombinacija ne samo klasičnog pranja već i poreska utaja, pogotovo oko PDV slučaja (velike štete po budžet RS) gde se organizovane kriminalne grupe (OKG) koriste kombinacijama transfera novca između povezanih pravnih lica i fizičkih lica, često simulovanim i fiktivnim poslovima, te sistemom izvlačenja novca preko računa fizičkih lica. Ovakav vid je učestao u industriji sekundarnih sirovina i poljoprivrednoj delatnosti. U ovakvim situacijama tokovi novca se učestalo polažu na račune pravnih lica iz legalnih i nelegalnih izvora. Novac se brzo raslojava na brojne legalne i fiktivne kompanije pri čemu se određene kompanije koriste za izvlačenje novca preko računa fizičkih lica ili za dalje transfere u unutrašnjem ili spoljnotrgovinskom prometu.
- Ono što je van domašaja platnog prometa, a ostaće i dalje trend je integrisanje prljavog novca u „*keš*“ sektorima koji su sveprisutni u globalnom smislu a to su: građevinska delatnost i promet nekretninama, kladionice i kockarnice, hotelijerstvo i razni oblici trgovine (ulična, velikoprodaja i trgovina po sistemu gotovinskog otkupa, derivati naftini), ugostiteljski

objekti. Sa ovim u vezi kao legalan plasman novca ide i sumnja prijave i polaganja pazara (naročito kod akcizne robe). Takođe kao prisutan i rastući trend je integracija prljavog novca kroz promet plemenitim metalima, posebno zlatom koje je značajno prisutno u nelegalnim kanalima u domaćem i međunarodnom prometu.

FINANSIRANJE TERORIZMA

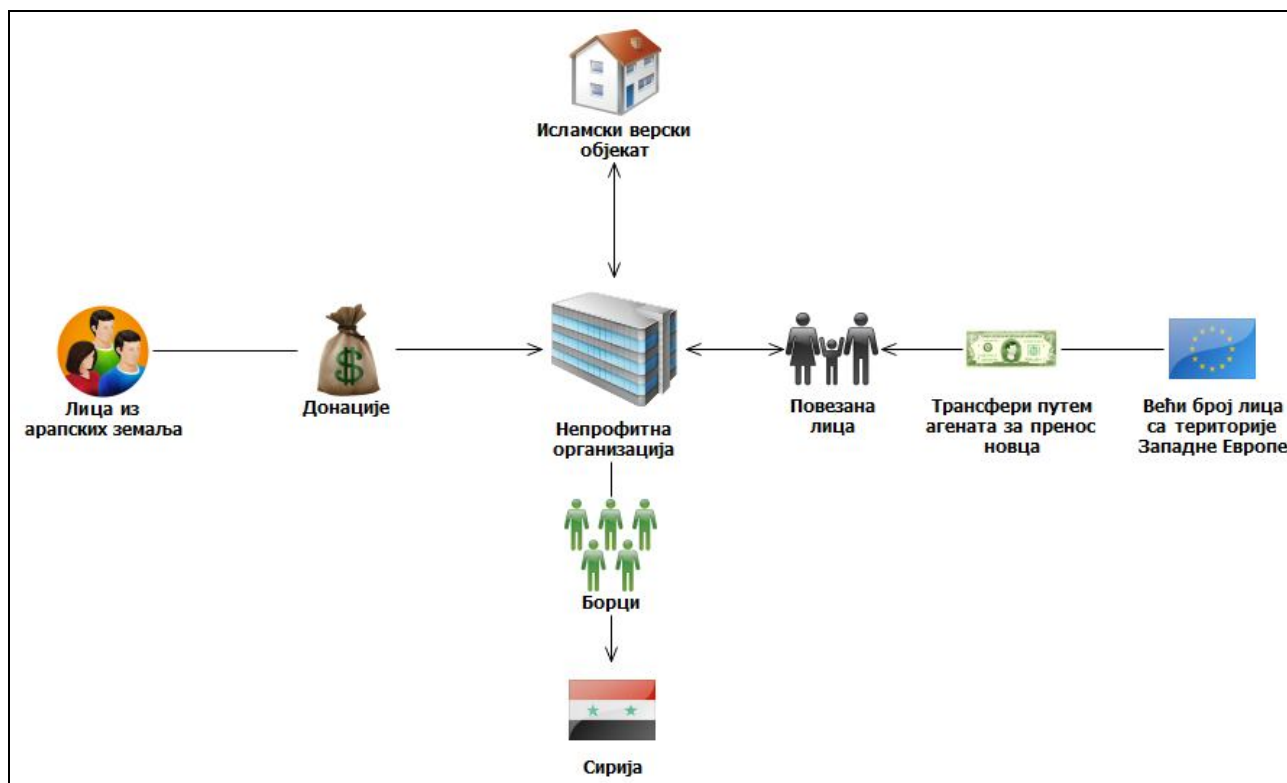
Aktivnosti koje se dovode u vezu sa finansiranjem terorizma mogu se uočiti u najvećem broju transakcija prijavljenih od strane agenata za prenos novca. Transakcije se uglavnom odnose na uplate od strane različitih lica, sa različitih destinacija u malim pojedinačnim iznosima.

U saradnji sa drugim državnim organima i prikupljanje podataka došlo se do otkrića da u finansijskom sektoru postoje transakcije koje se mogu okarakterisati kao sumnjive. Pojačanim aktivnostima na relaciji Uprava-obveznici-državni organi identifikovana su lica koja koriste finansijsku mrežu WU, a postoji i sumnja u finansijskom bankarskom sektoru. Sveobuhvatne aktivnosti Uprave i državnih organa kada je ova problematika u pitanju je vrlo složena jer je uočeno da su transakcije vrlo malih iznosa što je i karakteristika u globalnom smislu. Dosadašnja saznanja i aktivnosti upućuju nas na pojačane aktivnosti u okviru međunarodne saradnje, to jest pojačanu saradnju sa finansijskoobaveštajnim službama.

STUDIJA SLUČAJA ZA FINANSIRANJE TERORIZMA

Uprava se u svom radu susrela sa sledećim tipološkim slučajem:

Uočeno je da neprofitna organizacija (udruženje) sa sedištem na teritoriji Republike Srbije ostvaruje prihode po osnovu donacija iz arapskih zemalja. U sklopu navedene neprofitne organizacije se nalazi i islamski verski objekat. Pored analize prometa po bankovnim računima predmetnog udruženja, prikupljeni su i podaci o transakcijama svih povezanih fizičkih lica obavljenih putem agenata za prenos novca. Analizom podataka koje su Upravi dostavili agenti, uočeno je učestalo transferisanje sredstava od strane različitih fizičkih lica sa teritorije Zapadne Evrope. Daljim radom po predmetu utvrđeno je da se prikupljeni novac koristi za finansiranje putnih troškova za lica koja su upućivana na ratišta u Siriji. U toku svog rada, a kako bi se što sveobuhvatnije analizirao opisani predmet, Uprava je razmenjivala podatke sa drugim državnim službama koje se bave suzbijanjem terorizma. U pomenutom slučaju, podignuta je optužnica za sedam fizičkih lica, od čega su četiri lica u pritvoru, dok su tri lica i dalje u Siriji. Kako bi se predupredilo bilo kakvo ponovno delovanje predmetnog udruženja u pogledu slanja boraca u Siriju, Uprava kontinuirano vrši dvomesečne provere tokova novca u bankarskom sistemu Republike Srbije za navedeno udruženje.

TRENDVI, IZAZOVI I ZAPAŽANJA

Analizom aktivnosti koje mogu dovesti do pranja novca ili finansiranja terorizma, i za koje se pretpostavlja da će u 2017. godini biti identifikovane kao sumnjive aktivnosti:

Finansijske transakcije i poslovne aktivnosti koje će se odvijati preko privrednih društava, kompanija za koje ne postoji dokaz o stvarnim vlasnicima bez obzira na njihovu lociranost, što je jedan od ključnih postulata svakog kriminalca ili organizovane kriminalne grupe (OKG) koji želi da opere novac i ostane anonimn. Sumnja naročito raste prema tzv. „*shell company*“ koje su skoro potpuno netransparentne u pogledu poslovanja i vlasništva i registruju se uglavnom na *off shore* destinacijama. OKG ili pojedinci kriminalci, uglavnom koriste ovakve oblike kompanija koje se pojavljuju kao investitori u oblasti nekretnina ili koriste druge oblike plasmana prljavog novca, te kao osnivači ili saosnivači privrednih društava čije se poslovanje odvija pod okriljem netransparentnog vlasništva. Srbija nije imuna od ove pojave i taj trend će se sigurno održati i u budućnosti, što će predstavljati problem u preventivnoj i represivnoj borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma.

Simulovani pravni poslovi kojima je cilj izvlačenje sredstava sa računa pravnih lica, odnosno korišćenje šifara plaćanja u vezi sa prometom roba i usluga u cilju prikrivanja stvarne svrhe izvršenih transfera, predstavlja jedan od najčešćih vidova zloupotreba koje mogu ukazati i na pranje novca. Navedena pojava je, do sada, najčešće prepoznata kod otkupa sekundarnih sirovina.

Pozajmice osnivača, ili klasične pozajmice, kao način plasmana nepoznatog porekla novca jedan je od vidova i tehnika da se sporan i prljav novac ubaci u legalne tokove. Ovakav vid plasmana podrazumeva ubacivanje novca kako u novoosnovane firme, tako i u postojeće firme. Obično se takav novac koristi ili za likvidnost, dalje tranfere za poslovanje ili fiktivno kako bi se konverzijom u valutu iznosio u inostranstvo fakturisanjem fiktivnih usluga.

Elektronsko bankarstvo i virtuelne valute su kao još neistražena oblast veoma kritični za pranje novca i finansiranje terorizma. Kako su nove tehnologije vrlo često zloupotrebljene od strane lica koja raspolažu nezakonito stečenim sredstavima, ovoj oblasti je potrebno posvetiti posebnu pažnju.

Konsultantske usluge kao i sve druge vrste usluga se i dalje zloupotrebljavaju u svrhu integracije nelegalno stečenih sredstava u legalne novčane tokove. Navedeni osnovi vršenja transakcija često se koriste kod plaćanja sa of šor destinacijama.

Spoljna trgovina je pogodan način poslovanja da se unese ili iznese novac sumnjivog porekla, naročito ako se poslovanje odvija preko posrednih firmi kao dobavljača ili kupaca sa of šor destinacija preko kojih se obavlja promet robe uvećanim ili umanjenim fakturama i na taj način se unosi ili iznosi novac nerealnim fakturisanjem, tačnije izbegavanjem prikazivanja fer cena.

Nerezidenti koji nemaju poslovnu aktivnost u Republici Srbiji u sve većem broju otvaraju račune u poslovnim bankama u Srbiji. Takođe je uočeno da se Upravi sve češće prijavljuju novoosnovana pravna lica koja su nerezidenti registrovali u Srbiji, a koja vrše transakcije bez jasne ekonomske opravdanosti. Ove pojave su rizične jer postoji sumnja da se računi otvoreni kod poslovnih banaka u Republici Srbiji koriste za pranje novca koji se transferiše iz inostranstva, odnosno, da se radi o zloupotrebama bankarskog sistema Republike Srbije u cilju prikrivanja stvarnog porekla novčanih sredstava nezakonito stečenih u inostranstvu.

Transferi sredstava po osnovu nasledstva i pomoći će i ubuduće biti korišćeni prilikom transfera novčanih sredstava za koje se želi sakriti stvarna svrha izvršenja.

Građevinska delatnost, pogotovo izgradnja i prodaja nekretnina za gotov novac i dalje je rizična delatnost koja se zloupotrebljava u cilju integracije nelegalno stečenih sredstava u legalne tokove i često se koristi u cilju pranja novca koji potiče od trgovine narkoticima. Tome u prilog ide i činjenica da je u Srbiji i dalje prisutan trend nelegalne gradnje („divlja gradnja“ – procena svaki treći izgrađeni objekat) koja se kasnije može uz nadoknadu legalizovati uz prikazivanje daleko niže od tržišne cene, što je motiv više za integraciju „prljavog novca“. Tome svakako doprinosi još neuređena zakonska regulativa.

Trgovina zlatom i dalje predstavlja rizičnu delatnost kada se radi o pranju novca i finansiranju terorizma. Naime, postoje saznanja da je učestalo prekogranično krijumčarenje sa susednim zemljama. Takođe, zlato kao materijalno dobro ima „većitu vrednost“.

Zbog trenutno aktuelne migrantske krize i ubuduće se očekuje učestalo korišćenje usluga agenata za prenos novca. Analizom ove vrste transakcija primećeno je da je sve veći broj fizičkih lica, rezidenata Republike Srbije, koja vrše učestalo podizanje gotovine za više lica stranih državljana.

Ako se generalno priča o ranjivim sektorima, tačnije privrednim sektorima gde se integriše nezakonito stečen novac, a s tim u vezi su tesno povezani i trendovi pranja novca, onda će to i dalje biti sektori koji su pogodni za gotovinske operacije a to su: građevinska delatnost, oblast ugostiteljstva i hotelijerstva, kladionice, zona trgovine koja nije registrovana u carinskom postupku ili unutrašnjem prometu (šverc i *sivo-crna zona proizvodnje*, pogotovo tekstilna roba i prehrambena). Verovatno će sve veći izazov biti i pojava i razvoj elektronskog novca, kako zbog svoje privlačnosti uprošćenog i efikasnog manipulisanja transferima, tako i zbog otežane identifikacije klijenta. Virtuelne – kripto valute (npr. *Bitcoin*), već su postale, i potencijalno će biti valute za pranje novca. Već postaju berzanski vrednovane, a anonimnost skoro da je zagarantovana posedovanjem „virtuelnih novčanika“.

NADZOR NAD PRIMENOM ZAKONA KOD RAČUNOVOĐA I REVIZORA

Uprava za sprečavanje pranja novca, u skladu sa odredbama člana 82. i 83. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma („Službeni glasnik RS“, br.20/2009, 72/2009, 91/2010 i 139/2014 – u daljem tekstu: Zakon), vrši nadzor nad primenom Zakona kod računovođa i revizora, i to:

- 1) posredan nadzor
- 2) neposredan nadzor.

Posredan nadzor vrši se slanjem, na osnovu unapred određenih kriterijuma, upitnika o aktivnostima obveznika - računovođa i revizora u primeni propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i analizom dobijenih odgovora. Kriterijumi na osnovu kojih se utvrđuje kojim obveznicima će se slati upitnik, kada je reč o računovođama, su: broj zaposlenih, godišnji poslovni prihod, neto dobitak pravnog lica ili preduzetnika, saznanja dobijena od Uprave – Odeljenja za analitiku, finansijsko-informacione poslove i saradnju sa državnim organima itd. Kada je reč o revizorima, upitnik je poslat svim zvanično registrovanim revizorskim kućama.

Neposredan nadzor obavlja se u prostorijama kontrolisanog subjekta, uvidom u opšte i pojedinačne akte, evidencije i dokumentaciju, kao i poslovne knjige, izvode računa, korespondencije i druga dokumenta u prostorijama subjekta nadzora ili pravnog lica sa kojima je subjekt nadzora direktno ili indirektno povezan, uzimanjem izjave od odgovornog lica ili ostalih zaposlenih u subjektu nadzora, kao i traženjem podataka od državnih organa i imalaca javnih ovlašćenja i pregledom dokumentacije.

Prilikom izrade Plana neposrednog nadzora za 2016. godinu primenjen je pristup zasnovan na proceni rizika, koji podrazumeva da će obveznici za koje se oceni da prilikom obavljanja svoje registrovane delatnosti imaju veću izloženost riziku od pranja novca i finansiranja terorizma, imati prioritet kod utvrđivanja dinamike Plana nadzora.

Kao kriterijumi za ocenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranju terorizma, korišćeni su sledeći elementi:

1. Rezultati Nacionalne procene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma prema kojima su računovođe i revizori ocenjeni kao nisko-srednje ranjivi u odnosu na druge sektore (revizori-nizak rizik, računovođe-srednje nizak rizik)
2. Rezultati posrednog nadzora - u slučaju da oni ukazuju na to da postoje određene nepravilnosti, neposredan nadzor će se koristiti u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja;
3. Broj zaposlenih kod obveznika;
4. Godišnji prihod obveznika;
5. Poslovni odnosi sa stranim funkcionerima;
6. Saznanja koja su dobijena od strane drugih državnih organa, kao i NN lica;
7. Saznanja dobijena pretragom baza podataka Uprave.

U sprovođenju nadzora nad primenom Zakona, inspektori kontrolišu koje radnje i mere obveznici preduzimaju radi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Neposredan nadzor ubuhvata najmanje:

1. da li je obveznik ispunio obavezu izrade analize rizika u skladu sa Smernicama za procenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma kod preduzeća za reviziju, preduzetnika i pravnih lica koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga;
2. da li obveznik sprovodi radnje i mere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma pre, u toku i nakon uspostavljanja poslovnog odnosa i da li obveznici:
 - sprovode radnje i mere poznavanja i praćenja stranke, odnosno da li su utvrdili i proverili identitet stranke, utvrdili identitet stvarnog vlasnika;
 - dostavljaju informacije, dokumentaciju i podatke Upravi;
 - imenuju ovlašćeno lice i njegovog zamenika za izvršavanje obaveza iz Zakona, kao i da li su dostavili akt o imenovanju navedenih lica Upravi u zakonskom roku;
 - donose program godišnjeg stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih i da li su takav program realizovali, odnosno da li su obezbedili redovno stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih;
 - obezbeđuju redovnu unutrašnju kontrolu i sačinili izveštaj o izvršenoj unutrašnjoj kontroli i preduzetim merama nakon te kontrole u zakonskom roku;
 - izrađuju listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija;
 - izvršavaju druge radnje i mere propisane Zakonom.

POSREDAN NADZOR U 2016. GODINI

Uprava je u 2016. godini vršila posredne kontrole nad privrednim društvima za reviziju i privrednim društvima /preduzetnicima koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga slanjem Upitnika o aktivnostima obveznika u primeni propisa koji regulišu sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i analizom dobijenih odgovora.

Osnovni ciljevi sačinjavanja Upitnika su:

- Sagledavanje trenutnog stanja poznavanja obaveza koje obveznici imaju u skladu sa Zakonom;
- Indirektno praćenje razvoja sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
- Sagledavanje razumevanja propisa o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Pitanja u Upitniku podeljena su u 5 celina:

Deo I - opšti podaci o preduzeću

Deo II – aktivnost preduzeća

Deo III – podaci o strankama

Deo IV – dostavljanje podataka Upravi za sprečavanje pranja novca

Deo V – obuka zaposlenih u preduzeću

Ukupan broj privrednih društava za reviziju u Republici Srbiji iznosi 67¹. Uprava je u prethodnoj godini poslala dopise svim tada registrovanim privrednim društvima za reviziju, u kojima su obavešteni da su obveznici u skladu sa Zakonom. Uz obaveštenje, Uprava je poslala Upitnike o aktivnostima privrednog društva za reviziju u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, na adrese 60 privrednih društava za reviziju. Posredna kontrola izvršena je u svim privrednim društvima (ukupno 60). Privrednim društvima za reviziju je u toku 2016. godine poslata jedna urgencija, na koju su dostavljeni odgovori. Pored poslatih 60 Upitnika, Uprava je uputila novoosnovanim privrednim društvima za reviziju instrukcije, kako bi bili upoznati da su obveznici u skladu sa članom 4. Zakona, i da bi na osnovu takvih instrukcija uspostavili sistem u svom privrednom društvu. Takvih dopisa u 2016. godini poslato je na 4 adresa privrednih društava za reviziju. Treba naglasiti da su privredna društva za reviziju pokazala izuzetnu spremnost na saradnju.

Ukupan broj aktivnih preduzetnika/privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga u Republici Srbiji je veći od 7000. U 2016. godini posredna kontrola vršena je u toku cele godine po različitim kriterijumima, slanjem Upitnika o aktivnostima preduzetnika/privrednog društva za pružanje računovodstvenih usluga. Ukupan broj preduzetnika/privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga nad kojima je vršena posredna kontrola u toku 2016. godine je 175. Uzorkom je izabrano 86 privrednih društava kojima je poslat dopis, u kom su obavešteni da su obveznici u skladu sa članom 4. Zakona i dat im je rok od 20 dana u kom treba da dostave popunjen Upitnik. Pored započetih kontrola u 2016. godini, Uprava je vršila posrednu kontrolu nad 89 privrednih društava, a nad kojima je posredna kontrola započeta u septembru i decembru mesecu 2015. godine. Od ukupnog broja preduzetnika/privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga, svi kontrolisani subjekti su pravna lica. Od 175 kontrolisanih subjekata, odgovore na dopis poslala su ukupno 134 preduzetnika/privredna društva, dok 21 preduzetnik/privredno društvo to nije učinilo. Kod 20 preduzetnika/privrednih društava za pružanje računovodstvenih usluga, posredna kontrola je u toku, te se nastavlja u 2017. godini. Od ukupnog broja preduzetnika/privrednih društava koji nisu dostavili odgovore na Upitnik, njih 9 nije primilo Upitnik zbog promene sedišta, kod 5 preduzetnika/privrednih društava Upitnik nije uručen, jer pošiljku nisu preuzeli u pošti, dok 7 preduzetnika/privrednih društava i nakon Urgencija nije dostavilo odgovore na Upitnik. Preduzetnicima/privrednim društvima koji se bave pružanjem računovodstvenih usluga,

¹Податак је преузет са сајта Коморе овлашћених ревизора – www.kor.rs

poslato je 79 Urgencija, na koje je odgovore dostavilo 43 obveznika, dok 36 to nije učinilo. Od ukupnog broja poslatih Urgencija, 7 Urgencija slato je jer nisu dostavili odgovor nakon dopune koju im je uputila Uprava, dok je u 16 slučajeva Urgencija slata dva puta, kako bi dostavili odgovore na Upitnik o aktivnostima preduzetnika/privrednog društva za pružanje računovodstvenih usluga.

NEPOSREDAN NADZOR

U 2016. godini Uprava je izvršila 6 neposrednih kontrola nad obveznicima. Jedna neposredna kontrola obavljena je nad privrednim društvom za reviziju i 5 neposrednih kontrola obavljeno je nad privrednim društvima za pružanje računovodstvenih usluga. U neposrednoj kontroli koja je obavljena nad privrednim društvom za reviziju nisu utvrđene nepravilnosti.

U svim kontrolisanim subjektima, odnosno privrednim društvima za računovodstvo utvrđene su nepravilnosti.

Ukupan broj utvrđenih privrednih prestupa kod 5 kontrolisanih privrednih društava za računovodstvo je 34 i to:

- 4 privredna društva nisu izradila analizu rizika, čime je povređen član 7. Zakona;
- 4 privredna društva na Rešenjima iz APR-a nisu upisala datum, vreme i lično ime lica koje je izvršilo uvid u dokumentaciju, čime je povređen član 15. stav 2. Zakona;
- 2 privredna društva nisu imenovala ovlašćeno lice i njegovog zamenika, čime je povređen član 39. Zakona;
- 2 privredna društva nisu imenovala pored ovlašćenog lica, zamenika ovlašćenog lica čime je povređen član 39. Zakona;
- 2 privredna društva nisu dostavila podatke o ličnom imenu i nazivu radnog mesta ovlašćenog lica u roku od 15 dana od dana imenovanja istih, čime je povređen član 42. stav 3. Zakona;
- 4 privredna društva nisu obezbedila redovno stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, čime je povređen član 43. stav 1. Zakona;
- 4 privredna društva nisu sačinila program godišnjeg stručnog obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih koji se bave poslovima otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, čime je povređen član 43. stav 3. Zakona;
- 4 privredna društva nisu izvršila redovnu unutrašnju kontrolu i sačinila izveštaj o izvršenoj unutrašnjoj kontroli i preduzetim merama nakon te kontrole, čime je povređen član 44. Zakona.
- 4 privredna društva nisu izradila listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, čime je povređen član 50. stav 1. Zakona;
- 4 privredna društva nisu obezbedila da evidencije o strankama i poslovnim odnosima sadrže sve podatke propisane članom 81. Zakona.

Nakon izvršenih neposrednih kontrola u prostorijama kontrolisanih subjekata, inspektori Uprave neposredni nadzor nastavili su u prostorijama Uprave, sačinjavanjem Zapisnika o izvršenoj kontroli primene Zakona. Kontrolisanim subjektima je zapisnički dat rok u kom su mogli da dostave primedbe na utvrđeno stanje. Ukupan broj kontrolisanih subjekata koji su dostavili primedbe na činjenično stanje koje je utvrđeno i konstatovano Zapisnikom o primeni Zakona je 3. Nakon dostavljenih primedbi na utvrđeno činjenično stanje, inspektori Uprave su utvrdili da kontrolisani subjekti nisu dostavili dodatne dokaze koji bi išli njima u

prilog, te je činjenično stanje konstatovano u zapisniku ostalo nepromenjeno. Ispravka Zapisnika o izvršenoj kontroli primene Zakona je za dva privredna društva za pružanje računovodstvenih usluga, jer je došlo do tehničkih greški koje su konstatovane nakon izvršenih neposrednih kontrola.

Nakon isteka zakonskog roka, inspektori Uprave su podneli Osnovnom javnom tužilaštvu u Beogradu prijave za privredne presteupe protiv 4 kontrolisana subjekata, dok će za jedno privredno društvo za pružanje računovodstvenih usluga prijava za privredni prestup biti podneta u 2017. godini, a nakon isteka roka za dostavljanje primedbi na Zapisnik.

ODLUKE SUDA

U 2016. godini Upravi je dostavljeno 9 pravosnažnih presuda Privrednog suda u Beogradu. Od ukupnog broja rešenih predmeta, jedan kontrolisani subjekt uložio je žalbu na donetu presudu i stoga je izrečena novčana kazna smanjenja presudom Apelacionog suda.

U nastavku teksta je kratka analiza svih presuda koje Privredni sud doneo u 2016. godini:

Kod jednog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 450.000,00 RSD za pravno lice i 50.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu, što po kursu NBS na dan pravosnažnosti presude iznosi 3.669,20 EUR za pravno lice i 407,68 EUR za odgovorno lice u pravnom licu.

Kod drugog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 90.000,00 RSD za pravno lice i 30.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (729,57 EUR za pravno lice i 243,19 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod trećeg kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 700.000,00 RSD za pravno lice i 50.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (5.715,22 EUR za pravno lice i 408,23 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod četvrtog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 70.000,00 RSD za pravno lice i 25.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (567,85 EUR za pravno lice i 202,81 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod petog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 260.000,00 RSD za pravno lice i 120.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (2.117,09 EUR za pravno lice i 977,12 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod šestog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 120.000,00 RSD za pravno lice i 60.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (972,76 EUR za pravno lice i 486,38 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod sedmog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 150.000,00 RSD za pravno lice i 30.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (1.215,95 EUR za pravno lice i 243,19 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod osmog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 220.000,00 RSD za pravno lice i 90.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (1.783,39 EUR za pravno lice i 729,57 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

Kod devetog kontrolisanog subjekta izrečena je jedinstvena novčana kazna u vrednosti od 10.000,00 RSD za odgovorno lice u pravnom licu (81,18 EUR za odgovorno lice u pravnom licu).

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. став 1. члан 89. став 1. тачка 1.	100,000.00	10,000.00	815.38	81.54
2	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	100,000.00	10,000.00	815.38	81.54
3	из члана 43. став 1. / члан 89. став 1. тачка 9.	25,000.00	5,000.00	203.84	40.77
4	из члана 43. став 3. / члан 89. став 1. тачка 10.	25,000.00	5,000.00	203.84	40.77
5	из члана 40. / члан 88. став 1. тачка 30а. и став 2.	100,000.00	10,000.00	815.38	81.54
6	из члана 44 / члан 88. став 1. тачка 32.	100,000.00	10,000.00	815.38	81.54
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	450,000.00	50,000.00	3669.20	407.69

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 42. став 3. / члан 89. став 1. тачка 8.	30,000.00	10,000.00	243.19	81.06
2	из члана 43. став 3. / члан 89. став 1. тачка 10.	30,000.00	10,000.00	243.19	81.06
3	из члана 44 / члан 88. став 1. тачка 32.	30,000.00	10,000.00	243.19	81.06
				0.00	0.00
				0.00	0.00
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	90,000.00	30,000.00	729.57	243.19

Tabelarni prikaz 1: novčani iznosi po privrednim prestupima za kontrolisane subjekte 1 i 2 opisanih u tekstualnom delu

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. став 1. члан 88. став 1. тачка 1.	150,000.00	10,000.00	1224.69	81.65
2	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	150,000.00	10,000.00	1224.69	81.65
3	члан 42. / члан 89. став 1. тачка 8.	30,000.00	3,000.00	244.94	24.49
4	из члана 43. став 1. / члан 89. став 1. тачка 9.	30,000.00	3,000.00	244.94	24.49
5	из члана 43. став 3. / члан 89. став 1. тачка 10.	40,000.00	4,000.00	326.58	32.66
6	из члана 44 / члан 88. став 1. тачка 32.	150,000.00	10,000.00	1224.69	81.65
7	члан 50 / члан 88. 1. 33.	150,000.00	10,000.00	1224.69	81.65
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	700,000.00	50,000.00	5715.22	408.23

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	из члана 15. став 2. / члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	40,000.00	15,000.00	324.49	121.68
2	члан 50 / члан 88. 1. 33.	30,000.00	10,000.00	243.37	81.12
3					
4					
5					
6					
	ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:	70,000.00	25,000.00	567.86	202.81

Tabelarni prikaz 2: novčani iznosi po privrednim prestupima za kontrolisane subjekte 3 i 4 opisanih u tekstualnom delu

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. став 2./ члан 89. став 1. тачка 1.	50,000.00	35,000.00	407.13	284.99
2	из члана 15. став 2./ члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	30,000.00	25,000.00	244.28	203.57
3	члан 39./ члан 88. став 1. тачка 30.	50,000.00	15,000.00	407.13	122.14
4	из члана 43. став 1./ члан 89. став 1. тачка 9.	50,000.00	15,000.00	407.13	122.14
5	из члана 43. став 3./ члан 89. став 1. тачка 10.)	40,000.00	15,000.00	325.71	122.14
6	члан 50/ члан 88. 1. 33.	40,000.00	15,000.00	325.71	122.14
ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:		260000	120000	2117.09	977.12

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
2	из члана 15. став 2./ члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
3	члан 39./ члан 88. став 1. тачка 30.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
4	из члана 43. став 1./ члан 89. став 1. тачка 9.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
5	из члана 44/ члан 88. став 1. тачка 32.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
6	члан 50/ члан 88. став 1. тачка 33.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:		120000	60000	972.76	486.38

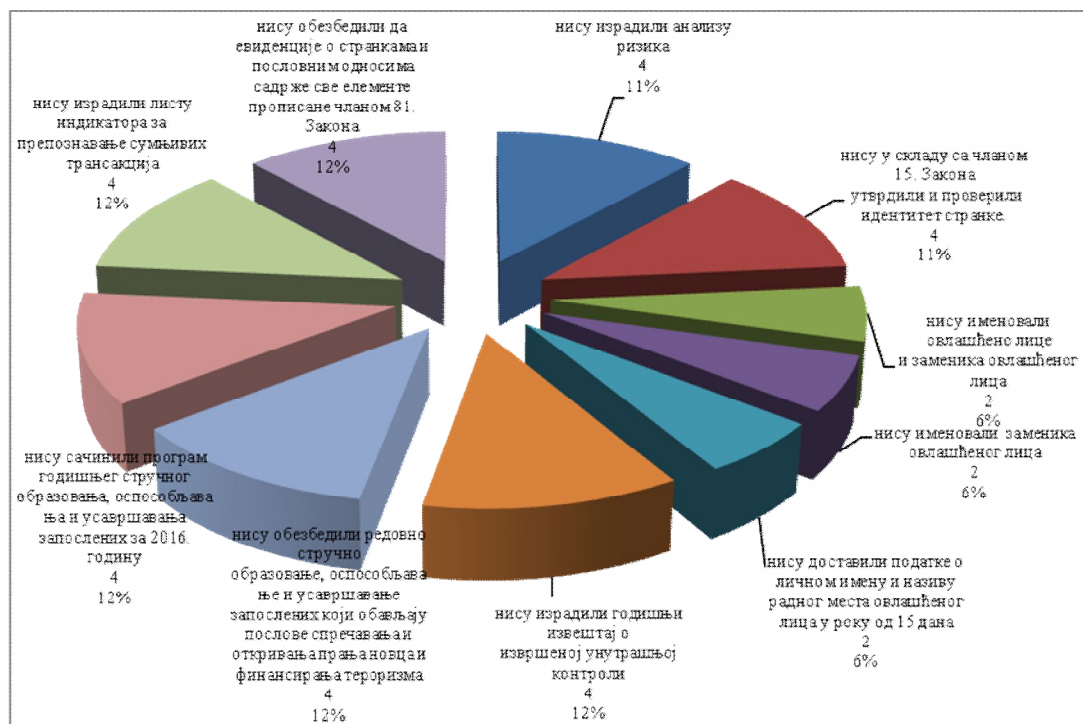
Tabelarni prikaz 3: novčani iznosi po privrednim prestupima za kontrolisane subjekte 5 i 6 opisanih u tekstualnom delu

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 42./ члан 89. став 1. тачка 8.	50,000.00	10,000.00	405.32	81.06
2	из члана 43. став 1./ члан 89. став 1. тачка 9.	50,000.00	10,000.00	405.32	81.06
3	из члана 43. став 3./ члан 89. став 1. тачка 10.)	50,000.00	10,000.00	405.32	81.06
ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:		150,000	30,000	1215.95	243.19

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. став 2. члан 89. став 1. тачка 1.	30,000.00	10,000.00	243.19	81.06
2	из члана 13. став 1, 2. и 6 / члан 88. став 1. тачка 6. и став 2.	20,000.00	7,000.00	162.13	56.74
3	из члана 15. став 2./ члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.	30,000.00	10,000.00	243.19	81.06
4	члан 39./ члан 88. став 1. тачка 30.	20,000.00	8,000.00	162.13	64.85
5	члан 42/ члан 89. став 1. тачка 8.	20,000.00	10,000.00	162.13	81.06
6	из члана 43. став 1./ члан 89. став 1. тачка 9.	30,000.00	15,000.00	243.19	121.60
7	из члана 43. став 3./ члан 89. став 1. тачка 10.	40,000.00	15,000.00	324.25	121.60
8	из члана 44/ члан 88. став 1. тачка 32.	30,000.00	15,000.00	243.19	121.60
ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:		220,000.00	90,000.00	1783.40	729.57

РБ	Привредни преступ	новчана казна		новчана казна у ЕУР	
		правно лице	одговорно лице	правно лице	одговорно лице
1	члан 7. члан 88. став 1. тачка 1.		2,000.00	0.00	16.24
2	из члана 15. став 2./ члан 88. став 1. тачка 9. и став 2.		2,000.00	0.00	16.24
3	члан 39./ члан 88. став 1. тачка 30.		2,000.00	0.00	16.24
4	из члана 43. став 1./ члан 89. став 1. тачка 9.		2,000.00	0.00	16.24
5	из члана 44/ члан 88. став 1. тачка 32.		2,000.00	0.00	16.24
ЈЕДИНСТВЕНА КАЗНА У ИЗНОСУ:			10,000.00	-	81.18

Tabelarni prikaz 4: novčani iznosi po privrednim prestupima za kontrolisane subjekte 7, 8 i 9 opisanih u tekstualnom delu.

Графички приказ утврђених привредних преступа у 2016. години

Графички приказ односа укупних контролираних субјеката за које није донета пресуда до 2016. године, утврђених привредних преступа у тим контролираним субјектима у 2012, 2013, 2014. и 2015. години и одлуке суда донетих у 2016. години

AKTIVNOSTI U PROCESU PREGOVORA SA EVROPSKOM UNIJOM

Pregovaračko poglavlje 4 – slobodno kretanje kapitala

Sloboda kretanja kapitala je jedna od četiri slobode na kojima je zasnovano funkcionisanje unutrašnjeg tržišta Evropske unije (EU). Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma jedna je od tema ovog pregovaračkog poglavlja, uz usklađivanje propisa u oblasti kretanja kapitala i tekućih plaćanja. Koordinator pregovaračke grupe je Ministarstvo finansija.

U oblasti slobodnog kretanja kapitala, države članice imaju obavezu da, uz neke izuzetke, uklone sva ograničenja kretanja kapitala i u okviru EU i između zemalja članica i ostalih zemalja. Tekuća plaćanja se odnose na tekuće poslove, odnosno poslove zaključene između rezidenata i nerezidenata, koji u osnovi nemaju za cilj prenos kapitala. Definisana su pravila koja se odnose na usluge nacionalnih i prekograničnih plaćanja u EU. Cilj je da prekogranična plaćanja postanu jednostavna, efikasna i sigurna državi članici, uz istovremeno unapređenje prava korisnika na korišćenje usluga plaćanja. Takođe, nastoji se da se poboljša konkurencija otvaranjem tržišta plaćanja ka novim učesnicima, tako da se podstiče povećanje efikasnosti i smanjenje troškova i uspostavlja neophodna platforma za jedinstvenu zonu za plaćanje u evrima.

Potpuna liberalizacija kapitalnih kretanja je preduslov članstva u EU, a omogućuje, na primer, otvaranje računa u inostranstvu, odobravanje kredita nerezidentima, unošenje i iznošenje gotovog novca bez ograničenja, jednak tretman državljana drugih država članica u pogledu sticanja prava svojine na nepokretnostima, i slično. U ostvarivanju liberalizacije kapitalnih kretanja postoji značajna opasnost od pokušaja zloupotrebe slobode kretanja kapitala i slobode pružanja finansijskih usluga, koje su karakteristične za integrisani finansijski prostor. Mogućnost zloupotrebe i predstavlja razlog zbog koga su neophodne mere na nivou Evropske unije koje su predmet relevantnih pravnih tekovina Evropske unije. Zloupotreba finansijskog sistema za premeštanje nelegalno stečenog novca, ali i novca koji je legalno stečen a koji može biti iskorišćen za finansiranje terorizma, predstavlja jasan rizik po integritet, ispravno funkcionisanje, reputaciju i stabilnost finansijskog sistema.

Najbitniji preventivni akt EU u ovoj oblasti jeste tzv. Četvrta direktiva, tj. Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, o izmenama Uredbe (EU) broj 648/2012 Evropskog parlamenta i Saveta, i prestanku važenja Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta i Direktive Komisije 2006/70/EZ.

Osim Četvrte direktive, relevantne pravne tekovine su još i Uredba (EZ) broj 1781/2006 Evropskog parlamenta i Saveta od 15. novembra 2006. godine o informacijama o nalogodavcu koje prate transfer sredstava (*Regulation (EC) No 1781/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 on information on the payer accompanying transfers of funds*).

Iako je sistem Republike Srbije u velikoj meri usklađen sa pravnim tekovinama EU u oblasti koja je predmet regulisanja relevantnih pravnih tekovina, dalje usklađivanje će biti od izuzetne važnosti posebno imajući u vidu da je Četvrta direktiva doneta u toku 2015. godine. Donošenje Četvrte direktive na nivou EU je i odraz potrebe za usklađivanjem postojećeg sistema u EU sa Preporukama FATF iz 2012. godine.

Uprava je u toku 2016. godine radila na izradi novog zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma kojima bi se ovaj deo sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma Republike Srbije uskladio sa Preporukama FATF i navedenim pravnim tekovinama Evropske unije, a imajući u vidu preporuke Manivala.

Pregovaračko poglavlje 24 - pravda, sloboda i bezbednost

Jedan od ciljeva EU jeste i stvaranje tzv. prostora pravde, slobode i bezbednosti. Iako se obrađuje u okviru pregovaračkog poglavlja 4 o slobodnom kretanju kapitala, sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno krivični aspekt tih pitanja, obrađuje se i u okviru Pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezvednost, i to u delu koji se tiče borbe protiv organizovanog kriminala (pranje novca) odnosno borbe protiv terorizma (finansiranje terorizma). Koordinator pregovaračke grupe je Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Osim navedenih oblasti, ovo poglavlje obrađuje i oblasti azila, migracija, vizne politike, kontrole granica i Šengen, i određene aspekte borbe protiv trgovine ljudima, borbe protiv droga, policijsku saradnju, pravosudnu saradnju u građanskim krivičnim stvarima, carinsku saradnja i falsifikovanje evra.

Relevantne pravne tekovine u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma, koje su predmet ovoga poglavlja, sadržane su u jednom aktu Evropske unije i to u Odluci Saveta od 17. oktobra 2000. godine o modalitetima saradnje između finansijskoobaveštajnih službi država članica u pogledu razmene informacija (*Council Decision of 17 October 2000 concerning arrangements for cooperation between financial intelligence units of the Member States in respect of exchanging information*).

U toku 2016. godine, Uprava je aktivno učestvovala u sprovođenju Akcionog plana za Pregovaračko poglavlje 24 u delu koji se odnosi na sprečavanje pranja novca. Te aktivnosti se tiču unapređenja stručnih, prostornih, tehničkih i ljudskih kapaciteta kao i usklađivanja propisa sa relevantnim tekovinama EU.

Pregovaračko poglavlje 31 – Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika

Zajednička spoljna i bezbednosna politika EU nastala je Ugovorom iz Mاستrihta, a posebno je ojačana Ugovorom iz Lisabona, jer EU teži da bude jednoglasna kada se radi o spoljnoj politici. Uglavnom je zasnovana na konsenzusu država članica, i to je mehanizam za usvajanje zajedničkih deklaracija i smernica za politička i bezbednosna pitanja koja vode ka zajedničkoj diplomatskoj akciji i ka preduzimanju zajedničkih akcija. Usvajaju se odluke kojima se definiše odnos EU prema određenim pitanjima i mere za sprovođenje Zajedničke spoljne i bezbednosne politike, uključujući i sankcije. Osim diplomatske akcije, osnovni pravci delovanja u okviru ovog poglavlja su Zajednička bezbednosna i odbrambena politika, restriktivne mere i kontrola naoružanja. Koordinator Pregovaračkog poglavlja je Ministarstvo spoljnih poslova.

Relevantne pravne tekovine Evropske unije, u nadležnosti Uprave, jesu prevashodno one koje se tiču mera ograničavanja koje se preduzimaju u slučaju kada Evropska unija oceni da neka država krši međunarodno pravo ili ljudska prava i da ne poštuje osnovne demokratske

vrednosti i vladavinu prava kao i tekovine koje su u vezi sa borbom protiv terorizma odnosno njegovim finansiranjem (npr. *The fight against terrorist financing [Council 16089/04], 14 December 2004; Revised Strategy on Terrorist Financing [Council 11778/08], 11 July 2008*). Sankcije mogu biti različite, od diplomatskih do ekonomskih, a od države kandidata se očekuje da se u procesu pregovora uskladi sa sistemom restriktivnih mera koje su predviđene u EU.

Deo u kome je Uprava dala svoj doprinos tiče se primene međunarodnih mera ograničavanja. Naime, Zakonom o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma, razrađuju se mere za ograničavanje raspolaganja imovinom kojim se implementiraju rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1267 i 1373, a samim tim i relevantnih pravnih tekovina, i to:

- Uredba Saveta (EZ) broj 467/2001 od 6. marta 2001. godine o zabrani izvoza određene robe i usluga u Avganistan, jačanju zabrane letova i proširenju zamrzavanja sredstava i drugih finansijskih resursa u vezi sa Talibanima u Avganistanu (kojom se sprovodi Rezolucija SB UN 1267(1999) i 1333(2000)) (*Council Regulation (EC) No 467/2001 of 6 March 2001 prohibiting the export of certain goods and services to Afghanistan, strengthening the flight ban and extending the freeze of funds and other financial resources in respect of the Taliban of Afghanistan (implementing UNSCR 1267(1999) and 1333(2000))*);
- Uredba Saveta (EZ) broj 881/2002 od 27. maja 2002. godine o primeni određenih specifičnih mera ograničavanja koje su usmerene protiv određenih lica i subjekta koji se dovode u vezu sa Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Kaide i Talibanima i o stavljanju van snage Uredbe Saveta (EZ) broj 467/2001 o zabrani izvoza određene robe i usluga u Avganistan, jačanju zabrane letova i proširenju zamrzavanja sredstava i drugih finansijskih resursa u vezi sa Talibanima u Avganistanu (*Council Regulation (EC) No 881/2002 of 27 May 2002 imposing certain specific restrictive measures directed against certain persons and entities associated with Usama bin Laden, the Al-Qaida network and the Taliban, and repealing Council Regulation (EC) No 467/2001 prohibiting the export of certain goods and services to Afghanistan, strengthening the flight ban and extending the freeze of funds and other financial resources in respect of the Taliban of Afghanistan*);
- Zajednički stav 2001/931/ZSBP o primeni određenih specifičnih mera u borbi protiv terorizma (kojom se sprovodi Rezolucija SB UN 1373 (2001)) (*Common Position 2001/931/CFSP on the application of specific measures to combat terrorism [implementing UNSCR 1373 (2001)]*);
- Uredba Saveta (EZ) broj 2580/2001 od 27. decembra 2001. godine o određenim merama ograničavanja usmerenim protiv određenih lica i subjektata u cilju borbe protiv terorizma (*Council Regulation (EC) No 2580/2001 of 27 December 2001 on specific restrictive measures directed against certain persons and entities with a view to combating terrorism*);
- Okvirna odluka Saveta 2002/475/PUP o borbi protiv terorizma od 13. juna 2002, koja je izmenjena i dopunjena Okvirnom odlukom Saveta 2008/919/PUP od 28. novembra 2008 (Sl. list broj L 330, 9. 12. 2008, str. 21–23) (*Council Framework Decision 2002/475/JHA on Combating Terrorism of 13 June 2002, amended by Council Framework Decision 2008/919/JHA of 28 November 2008 (OJ L 330, 09/12/2008, p. 21–23)*).

Imajući u vidu da je FATF u svojim izmenjenim preporukama postavio standarde i u pogledu sprečavanja finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, to će i pitanje sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje koje je obuhvaćeno ovim poglavljem, imati sve veći značaj za rad Uprave.

U okviru ovog poglavlja, u 2016. godini Uprava je davala priloge za izradu NPAA.

MEĐUNARODNA SARADNJA

Aktivnosti u okviru Komiteta Manival Saveta Evrope

Srbija je članica Komiteta Manival od 2003. godine. Komitet funkcioniše po principu uzajamnih evaluacija država članica prema metodologiji i standardima FATF (*Financial Action Task Force*) – međunarodnog tela koje postavlja standarde za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Stalnu delegaciju u Komitetu i u 2016. godini čine predstavnici Uprave, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde i Narodne banke Srbije, a šef delegacije je direktor Uprave.

U toku 2016. godine održana su tri redovna plenarna zasedanja Manivala, i to 50. sastanak 12 – 15. 4. 2016, 51. sastanak 27 - 29. 9. 2015. i 52. sastanak 6 – 8. 12. 2016. godine, kojima su prisustvovali direktor, odnosno predstavnici Uprave. Na 50. zasedanju Manivala usvojen je Izveštaj o evaluaciji² mera i radnji koje Republika Srbija preduzima u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i to po tzv. petom krugu evaluacija.

U izveštaju Manivala, kada je reč o radu Uprave, iznose se sledeće konstatacije i preporuke po određenim temama:

Osnovne funkcije Uprave – prijem, analiza i prosleđivanje podataka. U izveštaju se konstatuje da Upravi treba obezbediti dodatne resurse kako bi bila u stanju da vrši svoje osnovne funkcije i nastavi da u potpunosti zadovoljava operativne potrebe organa krivičnog gonjenja. Smatra se da je broj zaposlenih u odeljenju za analitiku nedovoljan u poređenju sa finansijskoobaveštajnim službama država regiona i s obzirom na broj dodatnih zadataka koje ima ovo odeljenje i broj zahteva organa krivičnog gonjenja. Pored toga, budžet Uprave za 2012–2014. znatno je umanjen uprkos broju dodatnih nadležnosti Uprave.

Analitički proizvodi Uprave su dobrog kvaliteta i imaju potencijal da koriste operativnim potrebama organa krivičnog gonjenja. Međutim, da bi se unapredila delotvornost tog procesa, potrebno je poboljšati stanje unapređenjem blagovremenosti i ažurnosti pribavljanja podataka od drugih organa.

U pozitivnim smislu se konstatuje postojanje modaliteta saradnje između Uprave i tužilaštva čija je namena unapređenje procesa prosleđivanja informacija Uprave. Međutim, postojeći modalitet je potrebno unaprediti kako bi se sprečila mogućnost da se on negativno odrazi na sposobnost Uprave da razvija i prosleđuje predmete nezavisno od operativnih prioriteta organa krivičnog gonjenja.

² http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Countries/Serbia_en.asp

Konstatuje se da saradnja između Uprave i organa nadležnih za istrage organizovanog kriminala i finansiranja terorizma predstavlja pozitivnu stranu sistema. Ta saradnja podrazumeva utvrđivanje prioriteta u radu i uzima u obzir rizike sa kojima se država suočava. Izveštaj navodi da se postojeće slične modalitete sa poreskim organima treba dodatno unaprediti.

Takođe se preporučuje da Upravi treba da se dostavljaju povratne informacije o informacijama koje prosleđuje a treba da se obezbedi vođenje i odgovarajućih statistike o korišćenju finansijskoobaveštajnih podataka kako bi se mogla analizirati delotvornost sistema.

U izveštaju se konstatuje da se, uprkos činjenici da se obaveštajni podaci koje dostavlja Uprava ocenjuju korisnim, stiče utisak da drugi učesnici u sistemu ne razumeju uvek ulogu Uprave. Konstatuje se da bi se dodatnim naporima organa krivičnog gonjenja u dostavljanju odgovora na zahteve Uprave i informacije koje Uprava prosleđuje dodatno unapredila analitička funkcija Uprave.

U izveštaju se izražava zabrinutost u pogledu kvaliteta dostavljenih prijava sumnje s obzirom na broj prosleđenih informacija i nedostatke konstatovane u tzv. neposrednom rezultatu 4. Obveznici van bankarskog sektora i delatnosti agenata za prenos novca dostavljaju izuzetno mali broj prijava sumnjivih transakcija. Uprava dobija veoma malo informacija od Uprave carina o sumnji na pranje novca ili finansiranje terorizma koje je u vezi sa prekograničnim prenosom gotovine.

Takođe se konstatuje da ne postoje posebno predviđeni kanali za razmenu informacija sa organima drugih država koji nisu članovi Egmont grupe iako je Uprava objasnila evaluatorima kako je to činjeno u praksi u nekoliko slučajeva.

Prevenција. U izveštaju Manivala se ističe da Republika Srbija treba da uskladi domaći zakonski okvir sa standardima FAFT, između ostalog i da bi se otklonili nedostaci u vezi sa merama koje se odnose na poznavanje i praćenje stranke, domaća politički eksponirana lica i identifikaciju primalaca elektronskih transfera, da bi javni beležnici postali obveznici po Zakonu.

U izveštaju se konstatuje da državni organi treba da pružaju opštu obuku o oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma a naročito da bi se postigao dovoljan stepen obučenosti/obrazovanja ovlašćenih lica.

Nadzor. Konstatuje se da svi nadzorni organi izuzev Narodne banke Srbije imaju ozbiljan manjak ljudskih resursa što se negativno odražava na podrobnost nadzora. Odsek za nadzor Uprave je sputan u radu zbog jasnog nedostatka resursa i treba ih znatno povećati. Naglašava se da je potrebno obezbediti sistematsku obuku o pitanjima pranja novca i finansiranja terorizma za zaposlene u nadzornim organima.

Finansiranje terorizma. Što se tiče finansiranja terorizma, konstatuje se da državni organi treba da preduzmu korake na podizanju svesti kod svih sektora o rizicima od finansiranja

terorizma kao i da treba hitno da donesu nove zakonske propise kojima će se regulisati ciljane finansijske sankcije u vezi sa širenjem oružja za masovno uništenje i da sačine adekvatan program rada sa zainteresovanim stranama radi delotvorne i brze primene tih propisa.

Aktivnosti u okviru FATF

FATF je međudržavno telo koje ima za cilj da razvija i unapređuje mere i radnje za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma na nacionalnom i međunarodnom nivou. FATF je zapravo kreator politike, koji radi na stvaranju političke volje za reformu propisa i regulatornog okvira u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma na nacionalnom nivou. U ovim poslovima FATF sarađuje sa ostalim međunarodnim telima za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Jedan od najvažnijih dokumenata FATF su Preporuke FATF – Međunarodni standardi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje koje predstavljaju osnovni međunarodni standard u ovoj oblasti.

Tokom 2016. godine FATF je objavio dva javna saopštenja (24. 6. 2016. i 21. 10. 2016) o jurisdikcijama koje imaju strateške nedostatke i koje predstavljaju rizik po međunarodni finansijski sistem. Saopštenja se objavljuju da bi se ostale države upoznale sa utvrđenim stanjem u datim državama i preduzele određene mere.

Aktivnosti u okviru Egmont grupe

Egmont grupa je udruženje finansijskoobaveštajnih službi (FOS) širom sveta, čija je osnovna funkcija promovisanje i unapređenje saradnje u smislu razmene finansijskoobaveštajnih podataka između FOS, prema principima koji se formulišu na nivou Grupe, kao i najboljim praksama. To je inkluzivna, nepolitička organizacija, čiji je Uprava član od 2003. godine. Egmont grupa se okuplja dvaput godišnje – u plenumu, koji se obično održava između maja i jula meseca, i u radnim grupama i sastancima direktora FOS (najčešće u januaru ili februaru).

U 2016. godini održano je jedno zasedanje radnih grupa i sastanak direktora FOS i to u Monaku 31. 1. – 5. 2. 2016. godine. Jedna od tema vanrednog sastanka šefova FOS tom prilikom bila je rastuća pretnja od terorizma, nakon serije terorističkih napada i širenja fenomena učešća u oružanim formacijama na Bliskom istoku.

Plenarno zasedanje koje je trebalo da se održi u Istanbulu 17. do 22. jula 2016. godine otkazano je iz bezbednosnih razloga zbog terorističkog napada koji se desio u Istanbulu 28. 6. 2016. godine.

U članstvo je, u toku 2016. godine, primljen jedan kandidat (FOS Ekvadora) i to traženjem saglasnosti svih članica putem pismenog izjašnjavanja, budući da je plenarno zasedanje u Istanbulu otkazano.

Na kraju 2016, Egmont grupa broji 152 člana sa perspektivom daljeg ubrzanog širenja ove mreže.

Treba napomenuti da je unutrašnja struktura od sastanka u Monaku izmenjena tako da, između ostalog, umesto dosadašnjih radnih grupa, Egmont grupu sada čine sledeće četiri radne grupe:

- 1) Radna grupa za tehničku pomoć i obuku [*Technical Assistance and Training WG – TATWG*] - nekadašnja radna grupa za obuku
- 2) Radna grupa za članstvo, podršku i usklađenost [*Membership, Support and Compliance Working Group - MSCWG*] (spoj ranijih radnih grupa za nove članove i pravna pitanja)
- 3) Radna grupa za razmenu informacija [*Information Exchange Working Group – IEWG*] – ranija grupa za IT
- 4) Radna grupa za politiku EG i procedure [*Policy and Procedures Working Group - PPWG*] (deo ranije radne grupe za pravna pitanja)

Radna grupa za tehničku pomoć i obuku. Ova radna grupa je nadležna za utvrđivanje, osmišljavanje i pružanje tehničke pomoći i obuke članovima Egmont grupe zajedno sa organizacijama koje imaju status posmatrača, kao i pomaganje pri pružanju podrške onim finansijskoobaveštajnim službama (FOS) koje se suočavaju za znatnim izazovima u ispunjavanju obaveza koje proističu iz članstva u EG i relevantnih preporuka FATF.

Radna grupa za članstvo, podršku i usklađenost. Ova radna grupa razmatra i obrađuje zahteve FOS za članstvo u Egmont grupi, rešava pitanja vezano za članstvo i implementira program koji Direktori FOS podrže u postupku podrške i usklađenosti (*EG Support and Compliance Process*). Ova grupa se takođe bavi svim pitanjima vezano za podršku članovima i usklađenost u Egmont grupi, uključujući i saradnju između FOS.

Radna grupa za razmenu informacija. Ova radna grupa ispituje sinergiju napora operativnih analitičara i IT stručnjaka u rešavanju izazova u razmeni informacija sa kojima se FOS susreću. Operativni projekti ove grupe uglavnom u velikoj meri sadrže i element informacionih tehnologija. Ova grupa je usredsređena na što bolji kvalitet i kvantitet blagovremene razmene informacija između FOS, na osnovu operativne i strateške analize. Značajni deo rada ove grupe je projektno orijentisan. Projektni rezultati predočavaju se ne samo članovima Egmont grupe već i organizacijama posmatračima.

Radna grupa za politiku EG i procedure. Ova radna grupa je odgovorna za prepoznavanje bitnih operativnih i strateških pitanja koja utiču na Egmont grupu i za koordinaciju odgovora unutar organizacije i sa partnerskim organizacijama. Ova grupa obezbeđuje da se bitni dokumenti Egmont grupe redovno pregledaju da bi se utvrdilo da li ih je potrebno menjati, i okuplja eksperte za politiku Egmont grupe, pravna pitanja i za operativna pitanja FOS. Smisao rada ove grupe je proširenje članstva sa jedne strane i činjenica da je za nekoliko najvećih projekata (revizija Povelje, implementacija Strateškog plana) prethodnih godina moralo biti formirano više projektnih grupa, s obzirom na to da se ti projekti nisu uklapali u nadležnost nijedne postojeće radne grupe.

Sporazumi o saradnji

Uprava je u toku 2016. potpisala sporazum o saradnji sa finansijskoobaveštajnom službom Kazahstana, tako da je na kraju 2016. godine broj potisanih sporazuma 45.

Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS)

Od značajnijih aktivnosti³, Uprava je sa Misijom OEBS u Beogradu realizovala sledeće aktivnosti:

Regionalna konferencija o finansiranju terorizma (7. 6. 2016 – 8. 6. 2016) na kojoj su učestvovali predstavnici odeljenja za analitiku FOS država regiona (Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Makedonija i Hrvatska). Cilj konferencije je bila razmena iskustava i dobre prakse u ovoj oblasti, a posebno o procesu analize prijava sumnje na finansiranje terorizma.

Seminar za javne beležnike (10. 11. 2016). Seminar je okupio oko 70 javnih beležnika. S obzirom na to da će javni beležnici postati obveznici po novom zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, namera je bila da se javni beležnici upoznaju sa međunarodnim i evropskim standardima u ovoj oblasti i budućim obavezama po novom zakonu.

Seminar za tržišne inspektore, Arandelovac, 16.11.2016 – 17.11.2016. Nastavak seminara iz 2015. godine namenjenih sektoru posredovanja u prometu i davanju u zakup nepokretnosti. Ovaj put seminar je bio namenjen tržišnim inspektorima u cilju podizanja svesti o obavezama koje za ovaj sektor proističu iz Zakona.

Predstavljanje Tipologija pranja novca – studije slučaja (14 – 16. 12. 2016) u Bujanovcu namenjen službenicima policije, tužiocima, sudijama i drugim zainteresovanim licima.

Takođe, predstavnik Uprave je učestvovao na stručnom sastanku o borbi protiv korupcije – iskustva iz jugoistočne Evrope koji se održao u Beču, Austrija, 24. 10. 2016 – 25. 10. 2016. godine, kao i na seminaru 1.12.2016. na Pravnom fakultetu u Beogradu na kome je predstavljena uloga Uprave u sistemu borbe protiv korupcije.

OEBS je podržao i organizaciju regionalnog sastanka predstavnika finansijskoobaveštajnih službi regiona u Budvi 1.12.2016 – 2.12.2016. na kome su učestvovala dva predstavnika Uprave.

Saradnja sa organima drugih država

Uprava je aktivno sarađivala sa organima Sjedinjenih Američkih Država (*Department of Justice, Department of State*) i američkom ambasadom u Beogradu. Treba istaći izuzetno značajno i korisno učešće predstavnika Uprave u programu *International Visitor Leadership* koji je izveden u SAD u organizaciji Ambasade SAD i OEBS (26.10.2016 – 6.11.2016) kao i studijsku posetu o borbi protiv terorizma (17.10.2016 – 28.10.2016).

Takođe, ostvarena je komunikacija sa Upravom za poreze i carine Ujedinjenog Kraljevstva (*HM Revenue and Customs*).

³ Друге активности у којима је учествовала Управа а које је организовао ОЕБС или ОЕБС у партнерству са органима других држава налазе се у делу о људским ресурсима и обуци.

PROJEKTI

Unapređenje kvaliteta i efikasnosti prijavljivanja sumnjivih transakcija i kapaciteta Uprave za sprečavanje pranja novca

Uprava je u okviru IPA 2015, Akcioni dokument za unutrašnje poslove, predložila projekat za jačanje osnovnih funkcija Uprave (prijema, analize i prosleđivanja sumnjivih transakcija) [*Enhancing the quality and efficiency of Suspicious Transactions Reporting and Administration for the Prevention of Money Laundering core functions*]⁴.

Osnov. Jačanje borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma predstavljalo pretpostavku obavezu Srbije (predviđenu u SSP) i navodi se kao prioritet u više dokumenata: Nacionalni prioriteti za međunarodnu pomoć (NAD) za period 2014–2017. godine sa projekcijama do 2020. godine; Sektorski planski dokument za sektor unutrašnjih poslova (SPD); Akcioni dokument za sektor unutrašnjih poslova (AD).

Programiranje. U skladu sa novim – sektorskim – pristupom u planiranju međunarodne pomoći, definisan je sektor unutrašnjih poslova u koji su iz Ministarstva finansija uključene Uprava carina i Uprava za sprečavanje pranja novca. Izradu sektorskog planskog dokumenta organizovala je Kancelarija za evropske integracije (od 2014). Uprava je u tom radu učestvovala preko MF - Sektora za međunarodnu saradnju i evropske integracije, IPA jedinica. Vrednost projekta je 1,5 miliona evra.

Trenutna faza - ugovaranje. Dana 8. septembra 2016, objavljena je najava objave ugovora (Prior Information Notice). Objava ugovora (*Contact Notice*) na namenskom veb sajtu Evropske komisije (EuropeAid) 10. februara 2017. Uprava je izradila projektni zadatak (*Terms of reference*). Postupak ugovaranja se u slučaju IPA 2015 sprovodi po tzv. centralizovanom sistemu, tj. za tender će biti nadležna Delegacija EU. Tip ugovora koji će se zaključiti je ugovor o uslugama, što znači da se u okviru ovog projekta ne možemo tražiti i nabavku dobara.

Dalji koraci i početak realizacije. Posle 13. marta 2017. godine sačinice se uži spisak zainteresovanih kandidata kojima će biti dostavljen Projektni zadatak. Na osnovu Projektnog zadatka kandidati sa užeg spiska dostavljaju svoje ponude. Ako se svi koraci u postupku ugovaranja budu odvijali blagovremeno, očekivani početak implementacije projekta je kraj 2017 – početak 2018.

Cilj, svrha, rezultati:

Opšti cilj projekta: Podrška opredeljenosti Srbije da postiže standarde EU u oblasti bezbednosti i sigurnosti sprovođenjem akcionih planova za poglavlja 24 i 23

⁴ <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi.welcome&PubliList=15&orderby=upd&orderbyad=Desc&searchtype=RS&aofr=138350>

Svrha projekta: Podrška borbi protiv pranja novca i sprečavanja korišćenja finansijskog i nefinansijskog sistema u svrhe pranja novca i finansiranja terorizma i jačanje kvantiteta i kvaliteta prijava sumnjivih aktivnosti i kvaliteta finansijskoobaveštajnih izveštaja Uprave.

Očekivani rezultati: Unapređeni interni procesi u Upravi; Ojačane kompetencije zaposlenih u Upravi; Povećan kvantitet i kvalitet prijava sumnjivih aktivnosti; 4. Unapređena saradnja sa svim učesnicima u sistemu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma i poboljšani informatičko-komunikacioni sistemi Uprave

Vremenski okvir: Akcionim planom za Poglavlje 24 predviđeno je zapošljavanje 15 izvršilaca od čega 9 u toku 2017. Namera Uprave je da se početak realizacije projekta podudari sa kadrovskim popunjavanjem da bi novozaposleni bili odmah prošli kroz intenzivnu obuku koju projekat predviđa s obzirom da se radi o tzv. retkim veštinama (*scarce skills*).

Drugi projekti

Upravi su takođe, u okviru instrumenta EU za tehničku pomoć (TAIEX), Seminar o transpoziciji 4 Direktive (Beograd, 4.11.2016) i Studijska poseta FOS-u Poljske (22.11.2016).

Takođe, Uprava učestvuje u projektu PLAC za podršku usklađivanju sa pravnim tekovinama EU u okviru Pregovaračkog poglavlja 4. Dve predviđene aktivnosti biće realizovane u periodu april – juni 2017.

Uprava je takođe učestvovala u programiranju IPA 2017 za sektor unutrašnjih poslova, a redovno učestvuje i u projektima drugih organa pre svega u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova.

LJUDSKI RESURSI I OBUKA

Na dan 31. decembra 2015. godine u Upravi je bilo sistematizovano 40 radnih mesta, 28 stalno zaposlenih (27 državnih službenika i jedno lice na položaju). Po izvršenoj racionalizaciji broja zaposlenih u državnoj Upravi, donesen je novi Pravilnik o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta kojim je utvrđeno 28 radnih mesta (27+1). Sva radna mesta bila su popunjena.

Novim pravilnikom izvršena je i unutrašnja reorganizacija Uprave sa sledećim unutrašnjim organizacionim jedinicama:

- 1) Odeljenje za analitiku, finansijsko-informacione poslove i saradnju sa državnim organima;
- 2) Grupa za pravne poslove i usklađivanje propisa sa međunarodnim standardima;
- 3) Grupa za međunarodnu saradnju i projekte;
- 4) Grupa za nadzor;
- 5) Grupa za razvoj informacionih tehnologija;
- 6) Grupa za materijalno-finansijske i opšte poslove

Na dan 31. decembra 2016. godine, u Upravi je 26 stalno zaposlenih (25 državnih službenika i jedno lice na položaju), od kojih je četvoro državnih službenika na porodiljskom odsustvu ili održavanju trudnoće. U Upravi je jedan radnik zaposlen na određeno vreme radi zamene

odsutnog državnog službenika, dva zaposlena - povećan obim posla i jedan zaposleni po ugovoru o delu - vozač.

Obuka, seminar, konferencija	Mesto	Organizator	Period	Dana	Polaznika
Interkulturalna komunikacija	Beograd	SUK	22.1.2016	1	1
Sastanci Egmont grupe, Monte Karlo, Monako	Monako	Egmont grupa	31.1.2016	6	1
Prezentacija tipologija pranja novca i finansiranja terorizma	Novi Pazar	OEBS	18.2.2016	2	1
Supervizija banaka u skladu sa Bazelskim standardima	Beč	Joint Vienna Institute, Beč, Austrija	29.2.2016	5	1
Seminar o imovini proistekloj iz krivičnog dela i pranju novca	Beograd	Ambasada Velike Britanije	8.3.2016	1	2
Baze podataka	Beograd	SUK	17.3.2016	2	1
Primena gramatičkih, stilskih i pravopisnih pravila u izradi propisa	Beograd	SUK	24.3.2016	2	2
Stručno usavršavanje državnih službenika (primena direktive o stručnom usavršavanju)	Beograd	SUK	28.3.2016	1	1
Prvo stručno usavršavanje posrednika u prometu i zakupu nepokretnosti	Beograd	Klaster nekretnine	1.4.2016	1	1
50. plenarno zasedanje Komiteta Manival	Strazbur	Manival	11.4.2016	5	1
Sistem i pravila za upravljanje IPA – uvodna obuka za novozaposlene	Beograd	SUK	5.5.2016	1	2
Osnove javnih nabavki i upravljanja ugovorima (PRAG)	Beograd	SUK	9.5.2016	2	1
Finansijske istrage	Šabac	Ambasada SAD	16.5.2016	4	2
Ka efikasnijim inspekcijama	Beograd	SUK	19.5.2016	2	3
Okrugli sto o preporukama za suzbijanje poreskih prevara	Beograd	OEBS	20.5.2016	1	1
Projekat EU i Savet Evrope iPROCEEDS	Strazbur	EU i Savet Evrope	23.5.2016	3	1
Obuka za zaposlene u Poreskoj upravi	Beograd	Uprava	25.5.2016	1	3
Obuka o terorizmu i finansiranju terorizma za zaposlene u Upravi	Beograd	Služba za borbu protiv terorizma i ekstremizma	25.5.2016	1	15
Upravljanje složenim podacima u slučajevima organizovanog kriminala i korupcije	Beograd	OEBS	26.5.2016	2	2
Obuka za evaluatore Manivala	Jerusalim	Manival	30.5.2016	4	1
Godišnje savetovanje <i>compliance</i> funkcije banaka	Palić	Udruženje banaka Srbije	1.6.2016	1	2
Borba protiv finansiranja terorizma	Beograd	OEBS	7.6.2016	2	5
Kurs o privrednim subjektima i finansijskim proizvodima (CORFIN) i obuka predavača	Jermenija, Dilidžan	EG	13.6.2016	5	1

iPROCEEDS projekat EU i Savet Evrope	Ohrid	EU i Savet Evrope	13.6.2016	2	1
Obuka za zaposlene u Upravi	Beograd	Poreska uprava	14.6.2016	1	10
Interkulturalna komunikacija	Beograd	SUK	27.6.2016	1	2
Primena Zakona o slobodnom pristupu info od javnog značaja i izradi Informatora o radu	Beograd	Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti	6.7.2016	1	2
Borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma	Beč	Joint Vienna Institute, Beč, Austrija	18.7.2016	5	1
Pisana komunikacija na engleskom jeziku	Beč	Svetska banka i Joint Vienna Institute, Beč,	22.8.2016	4	1
Analiza posla	Beograd	SUK	1.9.2016	1	1
Kadrovsko planiranje	Beograd	SUK	2.9.2016	1	1
Osnove finansijskog upravljanja: planiranje sredstava IPA i nacionalnog učešća	Beograd	SUK	8.9.2016	1	1
IPA Programi teritorijalne saradnje u okviru nove finansijske perspektive Evropske unije za period od 2014 – 2020.	Beograd	SUK	13.9.2016	2	1
Ugovori o grantovima u okviru programa teritorijalne saradnje	Beograd	SUK	19.9.2016	2	1
Regionalna konferencija – Identifikacija prihoda stečenih kriminalom	Budva	UNODC	19.9.2016	2	1
51. plenarno zasedanje Manivala	Strazbur	Manival	27.9.2016	3	1
Studijska poseta o borbi protiv terorizma i o licima na stranim ratištima	SAD	Ambasada SAD	17.10.2016	12	1
Prezentacije na godišnjem sastanku Komore ovlašćenih revizora	Beograd	Uprava i KOR	20.10.2016	1	3
Stručni sastanak OEBS o borbi protiv korupcije: iskustva iz jugoistočne Evrope	Beč	OEBS	24.10.2016	2	1
Studijska poseta OLAF-u	Brisel	OLAF	24.10.2016	2	1
Studijska poseta (<i>International Visitor Leadership program</i>)	SAD	Ambasada SAD i OEBS	26.10.2016	11	2
Program opšteg stručnog usavršavanja rukovodilaca	Beograd	SUK	30.10.2016	1	1
Seminar o transpoziciji 4 Direktive	Beograd	TAIEX	4.11.2016	1	5
Obuka za javne beležnike	Beograd	OEBS	10.11.2016	1	4
Sprečavanje sukoba interesa i kontrola imovine funkcionera	Beograd	SUK	15.11.2016	1	3
Radionica prevodilačke službe MMF za prevodiocce ministarstava finansija i centralnih banaka	Beč	Joint Vienna Institute, Beč, Austrija	16.11.2016	3	2
Obuka iz oblasti SPN/FT za tržišne inspektore	Arandelovac	OEBS	16.11.2016	2	2
Studijska poseta FOS-u Poljske	Poljska	TAIEX	22.11.2016	2	4
Projekat EU i Savet Evrope	Tirana	UE i Savet Evrope	24.11.2016	3	1

iPROCEEDS					
Regionalna konferencija šefova FOS	Budva	OEBS	1.12.2016	2	2
Predavanje o ulozi Uprave u sistemu za borbu protiv korupcije na pravnoj klinici Pravnog fakulteta	Beograd	OEBS	1.12.2016	1	1
52. plenarno zasedanje Manivala	Strazbur	Manival	6.12.2016	3	1
AML/CFT Cyber Forum with AML.ms	Beograd	Ambasada SAD	7.12.2016	1	2
Izrada sektorskih planskih i akcionih dokumenata u okviru IPA II	Beograd	SUK	8.12.2016	2	1
Upotreba virtuelnog novca	Beograd	OEBS	14.12.2016	1	5
Tipologije pranja novca i finansiranja terorizma u Srbiji – studije slučaja	Bujanovac	OEBS	14.12.2016	2	1
Povratak boraca sa stranih ratišta i eksterne operacije ISIL-a	Tirana, Albanija	Ministarstvo pravde SAD	25.1.2017	2	1

RAZVOJ INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA

Završen projekat virtualizacije IT infrastrukture.

Zamena zastarelog uređaja za zaštitu IT sistema sa modernijim uređajem u cilju povećanja bezbednosti sistema i sprečavanja neovlašćenog pristupanja IT sistemu Uprave. Novi uređaj instaliran, podešen i pušten u produkcionu rad.

Rad na osmišljavanju i planiranju projekata vezanih za unapređenje i modernizaciju Uprave kao i izrada budžeta za ove projekte za koje je planirano da se sprovedu tokom 2017. godine.

Priprema tehničke dokumentacije i učestvovanje u sprovođenju javnih nabavki vezanih za informacione tehnologije Uprave.

Započet projekat za preuzimanje podataka od Agencije za privredne registre elektronskim putem.

Učestovanje u radnim grupama u vezi sa povezivanjem različitih državnih organa sa Upravom.

Rad na stabilizaciji, uklanjanju grešaka i poboljšanju performansi Sistema za analizu i Sistema za upravljanje dokumentima i predmetima.

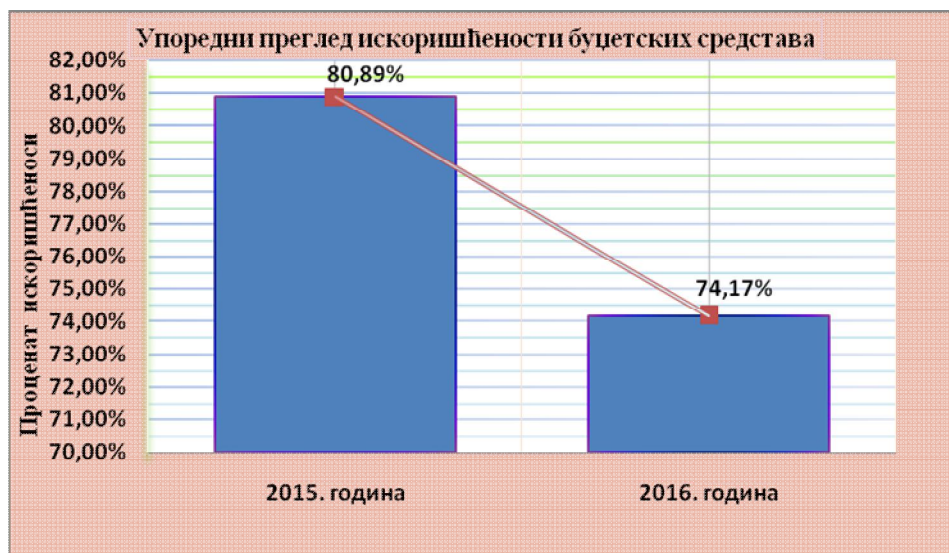
Pružanje podrške obveznicima po Zakonu u korišćenju aplikacija za prijavu transakcija i razmenu dokumenata, kao i izdavanje i administriranje korisničkih sertifikata za pristup istima.

MATERIJALNO - FINANSIJSKI POSLOVI

Grupa za materijalno - finansijske i opšte poslove je u 2016. godini uspešno izvršila sve najvažnije aktivnosti koje imaju za cilj pripremu i izradu finansijskog plana i na taj način osigurala efikasno korišćenje sredstava nakon usvajanja Zakona o budžetu. Blagovremeno i adekvatno planiranje sredstava stvorilo je uslove da se svi finansijsko-računovodstveni i knjigovodstveni poslovi i zadaci u Upravi izvrše ažurno, redovnim preuzimanjem i plaćanjem obaveza, kako na mesečnom tako i na dnevnom nivou i u okviru raspoloživih aproprijacija, osigura zakonito korišćenje budžetskih sredstava, vođenje evidencija i izveštavanje.

U 2016. godini Ministarstvo finansija, Grupa za internu reviziju obavila je kombinovanu reviziju sa elementima revizije sistema i finansijske revizije u cilju ocene adekvatnosti i uspešnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole na nivou Uprave kojom su praktično bili obuhvaćeni svi poslovi i radni zadaci iz delokruga Grupe za materijalno finansijske i opšte poslove. U postupku revizije konstatovano je da Grupa u poslovnim procesima primenjuje odredbe više od četrdeset zakona, pravilnika, odluka, smernica i drugih akata. Revizorski tim je istako kao osnovne preporuke potrebu za nabavku odgovarajućeg aplikativnog softvera za čuvanje podataka o svim proknjiženim transakcijama, za funkcionisanje sistema internih računovodstvenih kontrola, koji onemogućava brisanje proknjiženih poslovnih promena a sve u skladu sa Uredbom o budžetskom računovodstvu, Međunarodnim računovodstvenim standardima u javnom sektoru kao i uspostavljanje adekvatnog procesa upravljanja rizicima. S tim u vezi, neophodno je povećanje broja zaposlenih u okviru Grupe.

Zakonom o budžetu za 2016. godinu ukupan iznos troškova koji se finansirao sredstvima budžeta Republike Srbije za Upravu je iznosio 61.790.000,00 dinara. Ukupno izvršenje tekućih rashoda je 45.829.104,56 dinara. Razlika između odobrenih sredstava i izvršenja prikazala se na aproprijacijama Plate, dodaci i naknade zaposlenih zbog toga što u 2016. godini nije izvršen prijem novih zaposlenih kako je planirano. Iz tog razloga je i iskorišćenost budžetskih sredstava u 2016. godini, izraženo u procentima, nešto niža u odnosu na predhodnu godinu i iznosi 74,17%, (sl. 1.) i pored činjenice što na ostalim aproprijacijama nije bilo velikih odstupanja između odobrenih sredstava i izvršenja.

Sl. 1. Uporedni prikaz iskorišćenosti budžetskih sredstava.

Grupa je u 2016. godini obezbedila uslove za redovno obavljanje svih poslova, zadataka i aktivnosti koji su propisani Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, pre svega, stručnim pristupom u određivanju prioriternih oblasti finansiranja, dobrim projektovanjem potrebnih sredstava u strukturi rashoda, sprovođenjem planiranih nabavki roba i usluga u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama kao i stalnom kontrolom ispravnosti i zakonitosti dokumentacije koja prati izvršenje budžeta (obračun i isplata plata i naknada plata, isplata bolovanja preko 30 dana i porodiljskog odsustva, naknada za prevoz, troškova za službena putovanja, materijalnih troškova i druga izvršavanja i izveštavanja na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou drugim državnim organima putem aplikativnih softvera ili putem pošte i kurira). Grupa je takođe za sve platne naloge izdavala i elektronske naloge za plaćanje preko Uprave za trezor, i pratila izvršenja preuzetih obaveza. Za sprovođenje platnih naloga, razmenu finansijskih podataka kao i za postupanja po procedurama propisanih zakonom u vezi sa javnim nabavkama koristi se deset posebnih aplikativnih softvera (aplikacije: Registar zaposlenih, FINPLAN UT, POF, EBS PURS, JN Uprave za javne nabavke, Portal UJN, CJN – centralizovane nabavke UZZPRO, PFP - srednjoročni planovi, E-uprava RDI, Devizni krt i eksportovanje podataka u vezi primanja zaposlenih - FTP), sa kojima je omogućena direktna konekcija sa drugim državnim organima.

Na osnovu iskazanih potreba organizacionih jedinica i donetim Planom nabavki za 2016. godinu a sve u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, Grupa je uspešno sprovedla postupke za ukupno 13 (trinaest) javnih nabavki malih vrednosti i to: za nabavku dobara tri centralizovane i dve nabavke male vrednosti a za nabavku usluga četiri centralizovane i četiri nabavke dobara koje je sprovedla Uprava. Nabavkama uređaja za zaštitu mreže, licenci, produžavanjem garancija i uređaja za podršku sistema za skladištenje podataka stvoreni su optimalni uslovi za preventivno i incidentno održavanje softverske i hardverske infrastrukture informacionih tehnologija Uprave te omogućeno neprekidno, pouzdano i bezbedno funkcionisanje sistema za upravljanje dokumentima i predmetima. Ostale javne nabavke sprovedene su na bazi okvirnih sporazuma Uprave za zajedničke poslove republičkih oragana kao centralizovane nabavke kako je to bilo predviđeno Planom nabavki i pokrivaju dobra i usluge za tekuće poslovanje (kancelarijski materijal, tonere, troškove mobilne telefonije i interneta, usluge fizičko-tehničkog obezbeđenja i sl.). Za svaku sprovedenu nabavku

objektivno je cenjena opravdanost i svrsishodnost nabavke uz poštovanje principa racionalnog trošenja budžetskih sredstava i kontrole rashoda.

U skladu sa zakonskim propisima Uprava je zaključila Ugovor o pružanju usluga iz oblasti zaštite od požara i oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Grupa za finansijsko materijalne poslove je krajem godine obavila godišnji popis imovine i obaveza prema izvorima sredstava i sa 31. 12. 2016. godine izvršila usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim.

Grupa takođe obrađuje, kreira i čuva kadrovske, statističke i druge evidencije iz delokruga rada, izdaje uverenja i rešenja zaposlenima i obavlja druge operativno-stručne poslove kojima se obezbeđuje efikasan i usklađen rad zaposlenih.

IZAZOVI I PREPREKE U OSTVARIVANJU PLANOVA

Nedostatak ljudskih kapaciteta i veoma obiman delokrug rada predstavlja problem u radu. Naime, trenutno je stalno zaposleno 25 državnih službenika. Evropska komisija, kao i druge međunarodne organizacije koje prate temu pranja novca, ukazuju na problem nedostatka resursa za efikasniji rad Uprave, posebno zbog broja različitih poslova koje vrši, a koji je značajno veći u odnosu na međunarodne standarde u ovoj oblasti.

Kako bi se povećao broj zaposlenih, neophodno je obezbediti adekvatne prostorije za rad i postojećih državnih službenika.

Dalje jačanje interagencijske saradnje u cilju efikasnijeg funkcionisanja celokupnog sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma će biti prioritet Uprave u narednom periodu.